

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

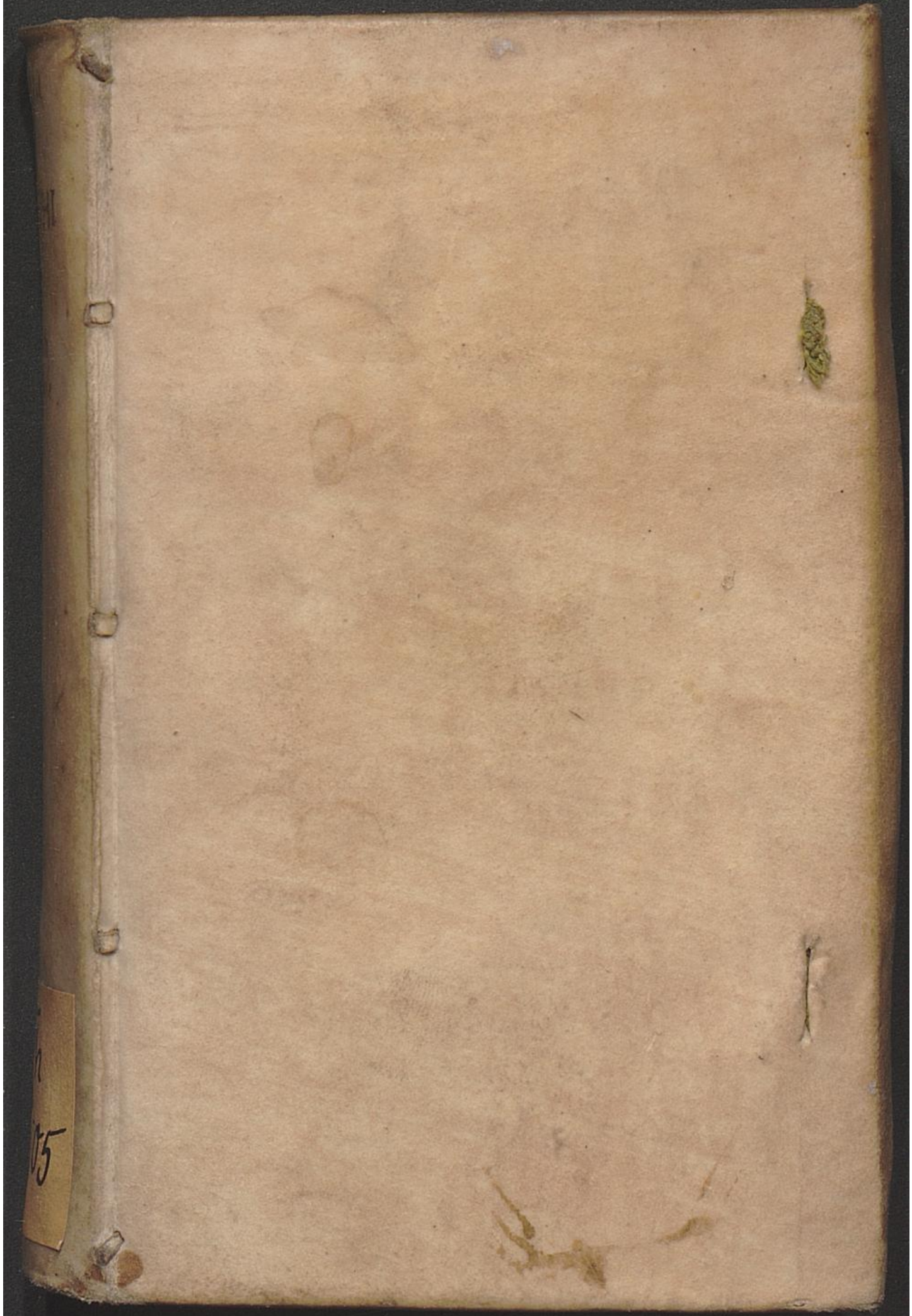
Universitätsbibliothek Paderborn

**Compendiolvm Vitæ Admirabilis Et Pretiosæ Mortis B.
Rosæ De S. Maria Limensis Peruanæ, Tertii Ordinis S. P.
Dominici à S. D. N. Clemente IX. Beatis Annumeratæ**

González de Acuña, Antonio

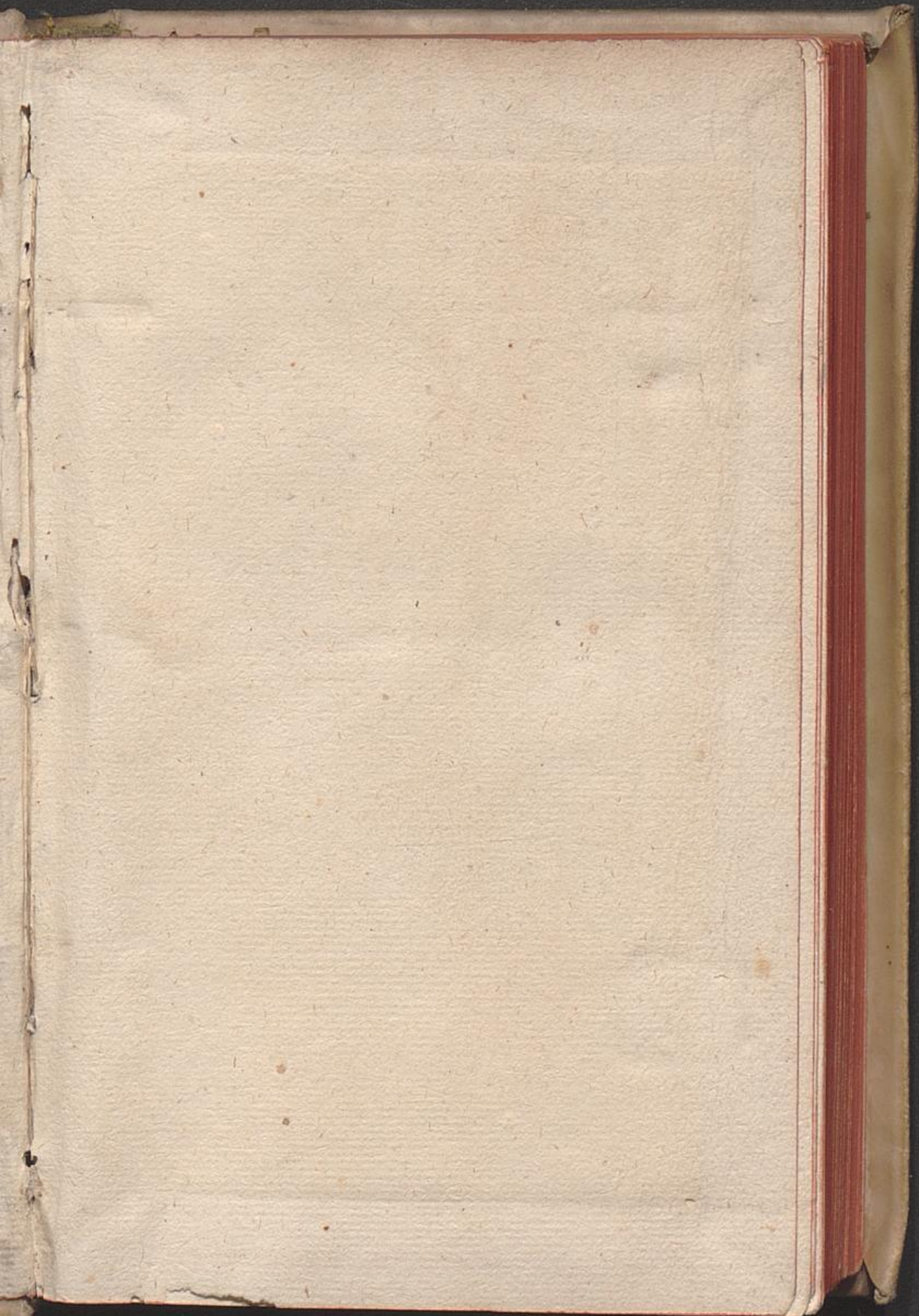
Augustæ Vindellicorum, 1668

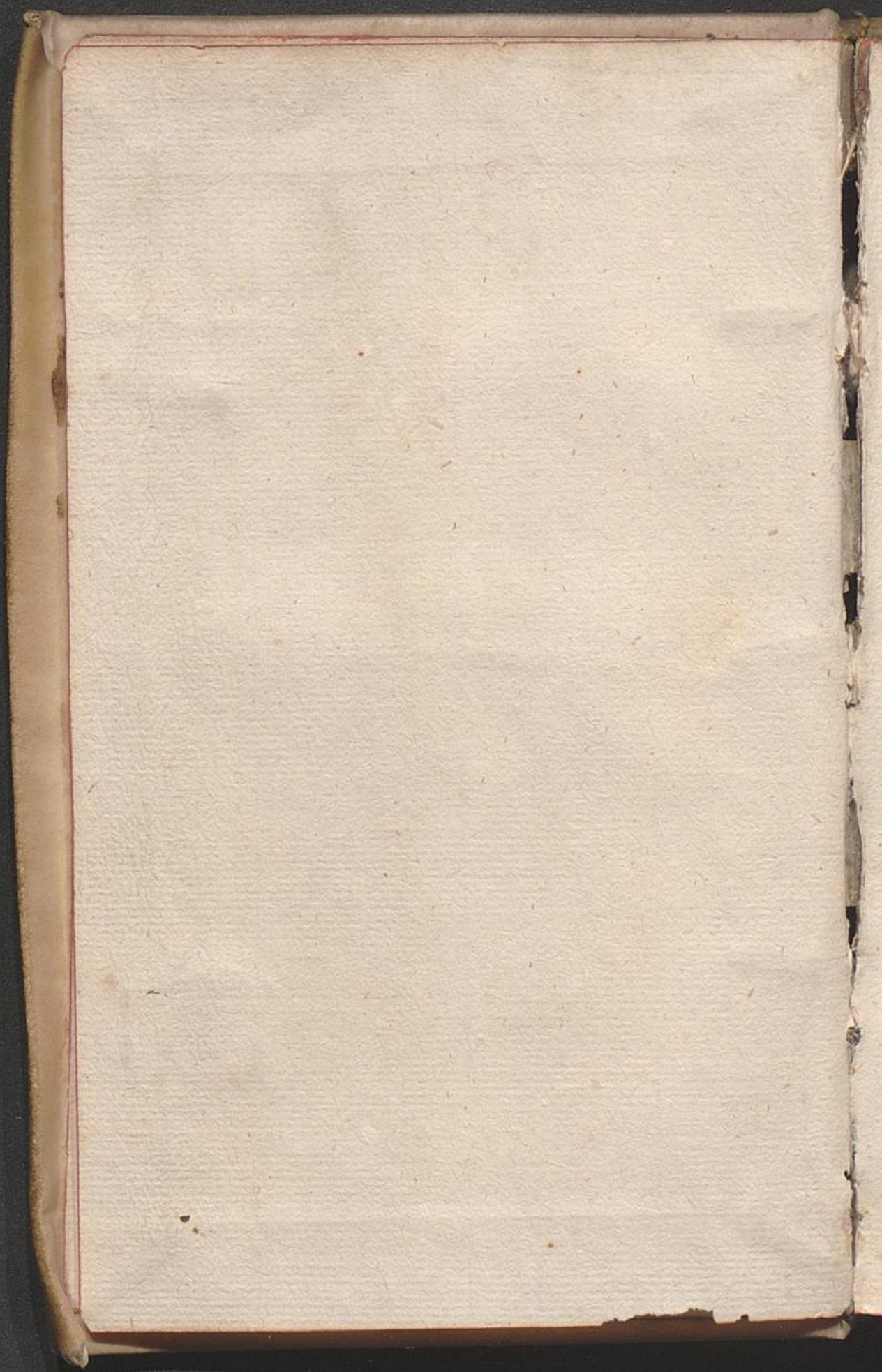
urn:nbn:de:hbz:466:1-44063

Th. 2505.

2 K, 28.

SENENSIS Nata LIMÆ .i. 1586. 20 April: ob. ib. 1617. 24 Aug.

B. ROSA DE S. MARIA TERTII ORD: PRÆD: ALTERA

Quem florem Sponsam Flos campi Spons haberes
 Ni Virgo electam Te Peruana ROSAM?
 Christus ein schöne bluem im feldt
 Sin bluem ihm hat zur Brautt erwählt:
 Ausin fernen Peruaner Landt
 Rosa von Sant Maria ghandt

C
H
L
B

COMPENDIOLVM
VITÆ ADMIRABILIS
ET
PRETIOSÆ MORTIS
B. ROSÆ
DE S. MARIA
LIMENSIS PERUANÆ,
TERTII ORDINIS
S. P. DOMINICI
à S. D. N.
CLEMENTE IX.
BEATIS ANNUMERATÆ.

Juxta exemplar Romanum.

Augusta Vindelicorum,
Typis Simonis Utzschneider.
Anno 1668.

COMPENDIOLVM
VITE ADMIRABILIS
PREFATIOE MORTIS
R. ROSÆ

CLEMENTE IX.

PIE

SPARGITVR

ODOR

ROSÆ.

Printed in the University of Paderborn

Typis Universitatis Paderbornensis
Anno 1688.

SPONSA CHRISTI
ROSA DE

S. MARIA,

VIRGO PERUANA,

Tertij Ordinis S. P. Dominici,
compendio enarrata.

CAPVT I.

ROSÆ Natales, Indoles, Educa-
tio, votumque virginitatis.

Rosa à S. Maria, Flos delibatus terrarum orbis nuper inventi, Patriam habuit Limam Regiam Peruvia Urbem: Parentes Gasparem de Floribus, Mariam ab Oliva, stirpe, non item opibus nobiles. Illam Mater anno Virginei partus 1586. die Aprilis vigesima enixa est, felicissimo partu, solita cæteroqui in aliorum puerperiis mirè torqueri: & prodivit Infans secundis pelliculis involuta, veluti nascuntur Rosæ. Isabellæ nomen inditum illi fuit ab avia materna Isabella de Herrera. Sed cùm

à matre, aliisque visa fuerit repanda Rosa infidere vultum trimestris parvulæ in cunis quiescentis, hoc aliud nomen à prodigio traxit, & Beatissima Virgo mystica Rosa iussit illam annis adultam à S. Maria cognominari, adeoq; prima forsan hæc fuit, quæ non solum divinitus nomen, ut alij, sed & cognomen acceperit. Eadem infanti Rosæ, quæ D. Catharinæ Senensi, indoles quieta, suavis, lepida: nunquam stridulis vagitibus turbavit ædes, ploravit nunquam, nisi cum semel in alienam d. mum illata ejulatu poposcit maternas latebras jam tum sibi gratissimas. Prodigiosum specimen heroicæ tolerantia trimula exhibuit, namque dextero pollice ab arca, dum properè clauditur, fortè correpto dolorem egregiè dissimulavit, & manum abscondit matri eò properanti. Hilaris deinde sensit acribus remedijs totum ferè unguem absumi, & residuum lento, ac violento forfice radicatus avelli: attonito ad hæc Joanne Perez Chirurgo, qui tantillam Virginem gemere, aut expallescere nunquam vidit tempore acerbissimæ curationis. Et præcisa novaculâ viriata pars auris, & caput, ob adhibitam improspere ab imperita matre noxiam medelam, bullis turgidum, ac fossulis profundè ulceratum, à quadrimula Rosa gemitum nullum, aut molestia notam expressit, cum tamen acerrimus dolor totum corpusculum identidem improvisa agitatione concuteret, & solidam noctem sub ef-

feri

feri cruciatus ardore voraci transegisset. Duos supra quadraginta dies, ut novam cutem induceret Chirurgus Virginem lancinavit, ac deinde sexenni ex intimo nare phaseolum tertio tractu demum exemit, obdurante in his tormentis Rosa mira constantia. Hæc rudimenta spinarum nostrum florem excoluere, ut gratissimum Sponso in ipsa infantia odorem exhiberet suavissimæ charitatis. Fortè puer virgunculæ frater inter ludendum luto illius comam imbuerat, quod cum Rosæ, non contemptum, at sordes averfatæ, accidisset ingratum, scito, inquit frater concionatoris in morem, cultos puellarum cincinnos inferni rudentes esse, quibus illaqueantur incautæ animæ, ut in gehennam æternam detrahantur. Hæc verba Rosæ animum altiùs penetrarunt, & ad altissimam Dei notitiam vastissimæ illius menti aditum aperuerunt. Igitur statim exarsit in illa mirus conatus orandi, adeo ut nec dormiens cessaret à frequentibus precibus quibus perpetim invigilabat: Et jam tùm rapè se apertissimè animadvertit ad premenda heroica vestigia S. Catharinæ Senensis, qua duce quinquennis Rosa lilium virginittatis Deo consecravit sponsione solemni, & mox capillos inscia matre sibi abscidit ad vivam usque cutem. Divinus hic ardor puellam invasit sub ipsum usum rationis diluculum, ut afferunt illius animæ moderatores, qui omnes testati deinde sunt, nunquam illam à recto tra-

mite gravioris admiffione criminis exerraf-
fe.

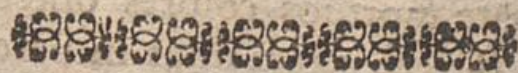
CAPVT II.

ROSÆ erga parentes mira obe-
dientia, pietas, follicitudo.

QUÒd à parentum æquis imperiis non la-
tum quidem unguem deflexerit Rofa, fit
ordinariæ virtutis; erit tamen prodigiofæ, quòd
fuerit divini humanique obfequij retinentiffi-
ma, cum pugnancia inter fe Deus, ac genitrix
imperarent. Hæc filiam vexabat in dies, ut na-
tivam oris pulchritudinem fucò magis inten-
deret; at illam alto muliebris mundi contem-
ptu infultare feculi genio docebat Deus. Capiti
aliquando circumdare compulfa fertum vario
florum genere contextum, illi ab ima parte fuf-
fixit oblongam acum, adeoque corollam capiti
validè impreflit, ut aliena manu contentis vi-
ribus fuerit extrahenda. Chirothecas, quæ de-
licatis candoris elegantiam auferent, induit ju-
bente Matre; fed primò dirigit, amburi dein
manus experta, flammæ etiam ex odoratis pel-
libus promicare vidit, totum nocte intempefta
cubiculum illuminantes. Ne ad nobilium fœ-
minarum domos deduceretur, clam indico pi-
pere, quod mordaciffimum eft, fupercilia, &
palpebras fibi oblinebat, ut arderent oculi, ru-
berent, stillarent, idcirco impares publicæ luci
fe-

ferendæ, potio⁵rem ducens oculorum pupillâ solitudinem, quam tantò pretio emptam genitrix illi tandem indulfit, sicut & rudem ac decorem faccum ex obvia, viliq̄ue materia, quam pro amictu induit, mirum in modum exultans. Vel ergo Matrem infimis precibus exorabat, ut sibi liceret cruentis divini Sponsi vestigiis insistere, vel mi⁵tia imperia ingeniosè eludebat: veluti cum jussa, non lignis, at lana farcire cervical, lanæ vim tantam operosè stipavit, ut ligno caput videretur immitti. Quid quòd non Matri solùm, sine cujus venia nec bibebat, nec muliebres labores aggrediebatur, sed & domestico mancipio alacris obtemperabat? præcipuè verò cum ardua imperabantur. Cum Mater non rarò subirata veniam libandæ aquæ Rosæ denegaret, inscia, filiam nunquam bibere, nisi ipsa annuisset, in sex & plures dies Virgo fraudabat sitim. Hispidas aliquando pelliculas, quæ vim frigoris propulsarent, Rosæ manibus ex morbo contractis incauta mater admovit, addito imperio, ne illas abjiceret; toleravit obstinato silentio Rosâ plurimos dies mordacem pelliculæ ardorem, quo accensæ manus turgidis undiq̄ue tuberculis ulceratæ sunt. Quin & post mortem à religioso Cœnobij Præside jussa Rosæ imago argentum diu multumq̄ue frustra quæsitum mensæ superimponere, imposuit illi-⁵cò, animante mortuos colores obtemperandi studio. Quæ verò cetera illius in parentes ob-

servantia, pietas, amor? exhausta viribus ad
 mediam usque noctem laborem protrahebat,
 ut illorum egestati consuleret, & licet duode-
 cim quotidie horas divinis alloquiis consecra-
 ret, tot muliebria pensa quotidie conficiebat,
 quot alia quævis celerrima vix quatruiduo: idque
 tanta elegantia, & cura, ut humanam artem
 superare viderentur; quamvis non raro dum
 flores acu pingeret, animo à sensibus avocato
 divina intueretur. Ad hæc alebat in horto
 violas, ex quibus vænum expositis aliquod lu-
 crum parentibus accederet: & Sponsum cœle-
 stem aliunde miris, & arcanis modis supplere
 solitum, candidè confessâ est religioso viro. At
 si fortè parentes ægri decumberent, lecto assi-
 debat insomnis, parabat pharmaca, peragebat
 omnia operosissima Virgo ut solatium illis af-
 ferret. Hic præterire non debeo prodigiosam
 lætitiâ, quam ipsa moriens dolenti Matri, ac
 secum exanimandæ impetravit; tanta enim cœ-
 lestis dulcedinis ubertas maternum pectus in-
 undavit, ut jurejurando facta sit, imparem se
 gaudio insolito perferendo plurimos dies ju-
 cundissimè laborasse, & hoc argumento mani-
 festè assequutam, quantopere fluminis impetus
 exhilarans, civitatem Dei Rosam suam
 recrearet.

CAPVT III.

ROSA, ut sequatur vestigia sanctæ Catharinæ Senensis, Tertio S. P. Dominici Ordini adscribitur.

Qui sanctissimam Virginem Catharinam Senensem cum Rosa nostra componat, incertus animi sit, indicumne hunc florem, an ex Italia translatum in Peruviam dicat; usque adeo Rosa Catharinæ institutum vitæ, mores integerrimos, benevolentissimi Numinis dona, & ipsa tandem lineamenta vultus expressit. Conubij, cui nobili, & honestissimo destinabatur, spem amputare visa est excidio capillorum. Sed egregia formæ venustas, acre iudicium, suavitas erectæ indolis, elegantissimi mores sancto Virginis consilio adversabantur. Roseum illa candorem jejunijs deterere, nativam pulcherrimi vultus gratiam omni arte abolere, manus, quarum candor, & pulchritudo commendabatur viva calce amburere, ne hominum placeret obtutibus, domi latere; adeo ut aliquando Cantam deducta, locum metalli fodinis nobilem, quadriennio nunquam pedem extra limen extulerit, ne semel quidem videre dignata vicinū deliciarum hortum, aut percelebre spectaculum molium indicarum. Plures nihilominus invita accendit ambitu honestissimi thalami, ac præcipuo Matrona genere, & opibus clara illā uni-

eo filio suo Sponsam optabat, & gratissimum
 hoc erat Rosæ parentibus, ac fratribus, qui nu-
 ptiarum nomine exanimatam, probris, convi-
 ciis, alapis, calcibus impetebant, veluti Lapa Ma-
 ter S. Catharinam, cujus ad instar Rosa injuriis
 omnibus æquissimo animo devoratis, in S. Do-
 minici viridarium tandem insita fuit, adscripta
 Tertiæ sanctissimi Patris familiæ, licet illam in-
 vitassent cœnobia nobilissima, optarat S. Archi-
 episcopus Turibius, ab illa præcipuè sacrae do-
 mus, quæ tunc surgebat, fundamenta poni, Ro-
 sa studiosa sequi Seraphicæ Magistræ suæ Catha-
 rinæ Senensis Idæam, quam quinquennis elegerat,
 vitæ instituto, moribus, habitu repræsen-
 tandam, ne tamen suo consilio nimium tri-
 buere, & parùm sapientum virorum arbitrio vi-
 deretur, in viam se aliquando dederat Sanctissi-
 mæ Incarnationis Monasterium ingressura. At
 cum ultimum vale diceret Rosariano Sacello
 Deiparæ, visa est ut rupes adnasci solo, & frustra
 in pedes exilire tentavit, advocato sæpius ad o-
 pem ferendam germano fratre, contentisque
 viribus conniso; quoadusque decreto regressu
 ad domesticas latebras, alacritate missa surre-
 xit. Et alio prodigio Deus ad premenda Ca-
 tharinæ vestigia Rosam invitavit; nam ex papi-
 lionibus, qui colorum varietate mirabiles Li-
 manum agrum pervolitant, unus nigro tan-
 tum, alboque colore pulcherrimè striatus, cir-
 cumvolitavit Rosam, quæ divinum hoc esse re-
 spon-

sponsum intellexit, ut velut animo dudum agitaverat, Prædicatorij Ordinis tertium habitum amplecteretur. Ab illo semel induto vix non dimovit Rosam modestissimi animi demissio; nam gliscente ejus nominis celebritate, cœpit monstrari digitis, notari oculis, laudari à prætereuntibus, ipsique D. Catharinæ Senensi non rarò comparari. Et meritò; nam adeò sanctæ Magistræ suæ virtutes induit, ut semel tacitè miranti Confessario visa fuerit specie, vultu, lineamentis sic transformata, ut viva similitudine ipsissimam S. Catharinæ Senensis effigiem referret. Demum, quæ tam caro illi steterat, vestem constanter retinuit; nam dum latendi studium illam seponendam suggerebat, ad aram Sanctissimi Rosarij flexis humi genibus inter orandum placidissimo animi deliquio sensim dirigit, visa ab adstantibus primò exalbescere pallore niveo, mox decora suffusione rubescere, demum toto vultu lucescere, ac scintillatim radiare: suoque colori reddita, erumpentibus ex animo prægestiente verbis, ostendit, se in hoc vitæ instituto divinitus confirmatam.

CAP.

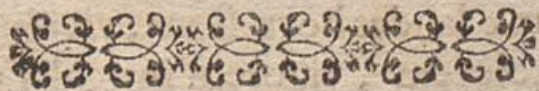
ROSÆ mira animi submissio
virgineus candor, benignitas, alia-
que virtutes.

Fundamentum reliquarum virtutum, mode-
stissimi animi submissio, tam altas in hac
Virgine radices egit, ut suum unice contem-
ptum perpetuo studio quævisse vita fuerit.
Parum illi fuisset, domesticæ ancillæ officiis di-
stineri, nisi & infra illam se demisisset. Quam-
obrem sæpe Marianam agrestem servam adige-
bat, ut se dejectam humi pedibus proculcæret.
Exultabat injuriis proscissa ob singularem vitæ
rigorem, at suis laudibus vulnerata, spineam co-
ronam, qua tempora clam obsederat, violento
pugno capiti altiùs infigebat. A Regio Qua-
store, qui supremis tribus Rosæ annis suam do-
mum consecrari ambivit, flexis poplitibus aquæ
libandæ veniam impetrabat. Morbos cælere
consueta, ne medicæ sibi manus, & delicatâ re-
media adhiberentur, aliquando tamen candidè
fatebatur, quantis cruciatibus distabesceret, ut
crederetur ob immania crimina à vindice Nu-
mine flagellari. Quin & mirari sit, cur nondum
terra infelicem, quæ suis piaculis onerabatur,
abyssò demerserit ultor Deus, sanctè affirmabat.
Et enormium quidem scelerum ream illam cre-
didisses, cum obruta lacrymis, & singultans pro-
cum-

cumbabat ad Sacerdotum pedes. Sed illa nunquam lethali crimine amisit haustam à sacro fonte divinorum munerum ubertatem, & laborandum Confessariis erat investigantibus quid ad suum forum certò spectaret, nullum enim ab illius ore verbum excidit, obstreperum, criticum, nihil in ejus moribus triste, nil austerum; Sed tota serena erat, & benigna, adeò ut negassès Rosam esse, quæ spinis carebat. Cumq; integerrimo singulos amore complecteretur, à Dei hominumq; charitate animari videbatur. Nulla rerum humanarum cura ejus animum sollicitavit: quin interrogata aliquando, num qua re præter divinas delicias, innocuè caperetur, negavit se ullatenus posse rebus perituris exhilarari. At virgineum illius candorem nulla unquam veniali macula afflatum fuisse, nec in toto vitæ cursu ne semel quidem illi in animum cogitationem obrepissè jurati asseruere undecim Religiosi viri, quotquot generalem Virginis confessionem exceperunt. Postquam egregiam formam assiduis macerationibus, diuturna inedia, & aqua gelida toti corpori creberrimè superfusa, corrupit, magno haberi cœpit in pretio, utque innocentissimum pœnitentiæ simulacrum ab omnibus indigitari. At illa blandientis famæ laudes horrescens, vividum illicò in genas colorem, vigorem in oculis precibus revocavit; adeò ut cum domum rediret sub meridiem sextæ feriæ sanctioris hebdomadæ roseo vultu

vultu instar Auroræ subvvida, & amœna, congregerrones quidam juvenes audacissimi in prætereuntem jociati sint, quasi reducem in convivio, & opiparè habitam. Illa verò quadraginta elapsos dies pane tantùm, & aqua duraverat: & horas tunc triginta immota perfliterat in templo sancti Dominici precibus insistens, cibi que omnis expers, ac potus. Majus illi studium fuit premendi reliquas divinas dotes, id eo que Deum à teneris annis flagitaverat, ne cui mortalium fineret innotescere quæ suam intra animi operari dignaretur, cum que illius votis annuerit Sponsus divinus, per pauca, & penè vulgaria crediderim, quæ ut maxima, & singularia, spirituales Virginis Patres ab illa expiscari potuerunt. Quid quòd Superos habuit ministros modestiæ suæ, & cum aliquando templum ingressam consternasset subita recordatio destituti in patenti cubiculo severioris ad domandum corpusculum instrumenti, designavit animo locum, in quo illud suppressum à Cœli Regina exoptabat, ut domesticos lateret, & regressa reperit famularem suæ demissioni

præstitam operam à Superum
Imperatrice.

CAP.

CAPUT V.

ROSÆ mira Abſtinentia, prodigioſa jejunia: Eadem tenerum corpus ciliciis, flagris, catenis domat.

Laboraret, opinor, hiftoriæ fides, prodigioſa Roſæ jejunia recensendo, niſi Lector admoneretur, compendium hoc, quo ſanctiſſimæ Virginis vita delineatur, à remiſſoriali, ut dicunt, proceſſu fide bona extractum fuiſſe. Roſa profectò per D. Catharinæ Senenſis veſtigia mirabiliter ad ſummum inedia culmen evaſit. Penè infans omni ſibi fructuum eſu interdixit, qui ſuaviſſimi in Peruvia naſcuntur. Sexennis tres hebdomadæ dies nil præter panem & aquam deguſtare cœpit. Anno verò ætatis decimo quinto ſe obſtrinxit voto nunquam delibandi carnem, niſi adigeretur illorum imperio, quibus non obtemperare nefas fuiſſet; quod ſi aliquando fulminabatur, maximo ſtomachi ſupplicio pœnas dabat virtutis eximiæ, & non rarò nauſeantem ardentiffima febris invaſit: quoties verò jam lecto defixam delicatis eduliis ad ſalutem revocare tentarunt, in manifeſtum vitæ diſcrimen adduxere; cum è converſo panis fruſtulum aquæ infuſum præſentiſſimam illi ſanitatem ſæpenumero redonaverit. Quod prodigium nulli admirationem incutiat, nam Chriſtus ipſam Roſam docuerat: velle ſe
ab

ab illa rigidis abstinentiæ exercitiis constanter honorari. At Mater nimiam in exanguis filia vultu maciem conspicata, hanc parsimoniam grande vocabat in crimen: Jussu proinde Rosa communi mensæ accumbere, ancillam rogavit, ut ex panis frustulo, & herbarum pugillo sibi pararet offam nullo sale conditam. Sed quas herbas sibi Virgo legebat, amarissimæ erant, & agresti saporis malignitate torquebant palatum. has illa è vicina sylva petitas alebat in horto studiosè, cujus sub sepibus vasculum abdiderat vervecino felle plenum, & hoc cibos aspergere, & os quotidie summo manè solita erat imbuere. Granadillæ, quo in flore mirabili perennant instrumenta cædis divinæ, amarissimæ frondes dulcem illi, & quotidianum saporum elaborabant. Dubitari ergo meritò potest, duriùsne à talibus cibis, an ab ipsa inedia tormentum esset. Duplici se torquebat jejuniorum genere, & quo semel tantum in die tenuè panis, & aquæ refectioem delibabat, & quo per totum diem, noctemque penitus gustabat nihil. Primum ferè quotidianum præsertim ultimis vitæ annis religiosiùs ab illa servabatur septem continuos menses, à festo exaltatæ sanctæ Crucis ad usque Dominicam Resurrectionem. At incunte quadragesima omnem sibi subtrahebat panem, solis malorum aureorum seminibus parcissimè victitans, iisque tantum quinque, dum sexta feria recurreret.

Re-

Reliquo anni tempore, quod octo diebus absumebat, vix unica die tolerandæ vitæ, sat esse credebatur. Unico pane, illoque sat exiguo, & aquæ vasculo quinquaginta dies aliquando transegit, aliaque vice idem spatium decurrit ne guttula quidem aquæ recreata. Supremis annis trans mittebat complures dies sine omni prorsus alimento. Feria quinta se includens in domestico Oratorio, nec inde ad Sabbathum usque digressa protraherebat triduum omninò insomnis, impransa, incœnata, & uni angulo affixa omninò impos ab illo, vel ad momentum surgere. Quid quòd octo solidos dies nullum præter divinam Eucharistiam alimentum admisit? Vulgare sit aquæ ipsius haustu gustum fraudasse. Transactis hebdomadis quampluribus sine potu, & cæteroqui hausta non aqua gelida, sed plerumque calenti. Prodigiosum est plus vitium à jejunijs accepisse, quam à cibo, eò quòd cum sua Magistra Catharina vulnerati Christi lateris ambrosiam degustabat. Prodigio quoque simile est, superfuisse in arido corpore locum, qui flagella, exciperet, sanguinem, qui verbera sequeretur. At nisi per Confessarios modus illi fuisset impositus, mortem nimius properasset ardor corporis castigandi. Postquam sanctæ Catharinæ habitum induit non contenta vulgaribus funiculis, duas sibi catenas ferreas aptavit in flagrum, quibus per noctes singulas ita se cruciabat, ut sanguinis rivi parietes, & pavimen-

mentum aspergerent, præcipuè ut scelesti meliorem ad frugem revocarentur quot flagellorum sulcis, quot vibicum livoribus se in dies exarabat, ita vulnera dispensans per diversas corporis partes, ut dum una coalesceret, altera feriretur, iterumque sæviret in primam vix dum coalitam, ab hac alterna, crudaque vicissitudine dirissimè cruciata. Horrebant domestici ex ædium parte secreta plagarum strepitum audientes latè sonorum, qui que Rosæ animum moderabatur temperari nimium rigorem jussit; sed illa infimis ab eo precibus extorsit, ut liceret sibi intra aliquot paucos dies quinque mille ictus infligere: serijs ab infantia præludiis ostenderat, quam avidè in hæc pœnitentiæ exercitamenta ferretur, nam & quadriennis sub crudorum laterum, & gravis trunci pondere sæpe laborabat, & Marianam ancillam precibus adigebat, ut se in horti angulo orantem gravissimis ponderibus oneraret, sub quibus æstuabat, gemebat, & interdum victa premebatur ad solum. At nondum quartumdecimum annum egressa sæpe nocte concubia perambulabat hortum nudipes, oblongam crucem lividis humeris gestans, nec illi tunc auræ malignæ intemperies, non frigora, non ventorum turbines insuaves erant. Jussa flagellis non ferrea catena se cedere, ipsam catenam lumbis triplicato circumductu validissimè adstrinxit, & fera commissuræ angulis immissa: clavem eò projecit, unde

re-

redire non posset. Cum verò per extritam pellem in carnis, & nervorum profunda ferrum penetrasset, jamque conssepultum propemodum esset, nocte quadam acutissimus coxendicum dolor Rosam invasit, à quo, vires identidem accipiente, mox Virgo interempta fuisset; namq; catenam vi nulla aperire poterat, diu multumq; frustra luctata; sed illa confugit ad preces, quæ Cælum ipsum aperiunt, Et ecce fera sponte diffilit, laxatur catena, diducitur; avulsione tamen opus fuit, quam cutis, & cruor sequebatur. Ubi primum vulnera coiverant, suo se iterum tormento Rosa incinxit, sed catenam carni rursus adnatam sibi transmitti Confessarius imperavit, & illius aliquot circuli post Rosæ obitum conservati, mirabilem spirarunt odorem, & omnibus peregrinum. Lacertis arctissima vincula circumdedit, quæ perpetim torquebant, musculos complicatos: pectus, axillas, latera morfu creberrimo vexarunt minutis sentes, & urticarum manipuli. At cilicium nacta ex acutis equorum fetis densè contextum, infra genua productum, crassitie ferè inexplicabile, triumphavit sub illo rigoris paludamento, quod infixis undiq; brevissimis acubus in se violentius armavit. Hoc usa complures annos, & ob frequentem sanguinis vomitum alieno tandem imperio exuere coacta, saccum villis crassissimis gravem sibi in formam indusij aptavit, quo sub pondere æstuabat, rigebat, lassabatur

extenuata viribus Virgo, & pœna illi erat quicumque motus plumbea subucula prægravata. Plantis, in quibus tantum à vertice capitis erat sanitas, quoties domi clibanus accendebatur calcabat immota fornacis orificium, unde vehementior incendij vis erumpebat. Hisce deliciis demulcebat corpus, cui sat pœnarum afferebat, crebra ægritudo, exoptans etiam tentare majora, nisi vetuissent animæ moderatores. Quid quod neque delicias spiritus in corpus exundare sinebat, cavens, ac totis viribus obstans, ne divinis epulis animum saginantibus reficeretur; quod ego divortium sublimibus Rosæ operibus adnumerandum reor. Hoc unum solita erat reponere culpantibus nimium in se rigorem, si tenerent ipsam, quando nil boni operaretur, saltem mala tolerare.

CAPUT VI.

ROSA capiti aculeatam coronam infigit: ejusdem lectulus, cervical, nocturnæ vigiliæ.

S Pineasæpes Rosam decebat, quæ dies, & noctes hærens in flexili senticeto, quod Christi stanno sibi coronam implicuit, additis clavicularis introrsus præcutis, & hoc diademate sibi caput incinxit non sine vulnere. plures annos duravit sub hoc spineto, quod tamen præludium

um solùm fuit severioris tormenti, imminen-
tis ex secunda corona aculeis nonaginta novem
armata. Hanc postremos decem annos ad fi-
nem usque vitæ prodigiosa constantia tolera-
vit, neque enim sine spinea corona D. Catha-
rinæ Senensis habitum induisse sibi videbatur.
Argenteam laminam flexit in circulum, illique
tres introrsus infixit aculeorum ordines, ita fir-
miter suo quosque loco inhærentes, ut Aurifa-
ber adhibitis forcipibus evellere nullum po-
tuerit. Dentatum hoc sertum quàm dirè mo-
mordit velatum puellæ caput, præsertim cum
spinæ non omnes, sed aliæ post alias successive
molestissima cutem invaderent, utpote ex varie-
tate motuum in singulis vulnerum angustiis
obliquatæ. Sermo ipse Virgini dolorificus erat:
quid si tussi concutiebatur pectus, si caput ster-
nutamento exonerabatur? Sed hæc illi ludicra
videbantur, ideoque ubi coronæ extrema coi-
bant, vittas innexuit, quarum attractu dolorẽ
intenderet, aculeos altiùs capiti infigens, neq;
unquam eodem quo pridie steterat loco, fige-
bat diadema suum, ut immitius pungeret inq;
intacto pœnam renovaret. Sexta verò feria se
profundiùs sauciabat, ad imum usque sinciput,
& auricularum cartilagineas coronam demittens.
Diu Matrem, ac domesticos latuit efferum
hoc tormenti genus, & artes quibus illud in
se Rosa atrociùs irritabat. Sed cum aliquando
se blandè interposuisset Patri quærenti ad vir-

gas puerulum filium, fortuitò errore in illius caput patris manus incurrit, ac tres illicò sanguinis rivos elicit, ex quo coniecit Mater, qualis Erinaceus sub candido ejus velamine nidularetur. Quoties tartareus hostis Virginem aggrediebatur, ter illa digito pulsabat coronam suam, quæ validiùs fronti impressa certam ei victoriam asserebat. At post Rosæ interitum à sancto viro suaviata corona prodigiosum in illo divini amoris incendium repentè accendit, & odore suavissimo eundem perfudit. Ut autem spiniferum Sanctæ Catharinæ Senensis exemplar Rosa nostra secuta est, ita cum flores deessent, quibus de more virgineum demortuæ caput ornaretur, Catharinæ simulacrum suum illi diadema commodavit, in argumentum immortalis triumpho, quo excipi ab eadem Virgine, & à pulcherrimo comitatu deduci ad folium divinitatis, manu præferens palmam, & à Deipara corona decorari visa est à nonnullis probatissimæ sanctitatis. Sed redeamus ad pœnas, quibus Rosa triumphos sibi adornavit. Eam strati sui voluit esse duritiem, quæ somnū abigeret, non invitaret, imò idem lectulus, & equuleus esset. Vix obrepserat matri sopor, cum Virgo remota culcitæ parte, cui incubuerat, in substratam tabulam descendebat. At capiti rude saxum supponere tandiù perstitit, quoadusque ab irata Matre veniam extorsit suo sibi arbitrio lectum contabulandi. Truncus hic
fuit

fuit undique impositus, ac lapilli subvili stragulo dispositi, ut ea inæqualitate læderent corpus, cui leves tabulæ in deliciis fore timebantur. Postea verò tria ligna tortuosa, indolata, nodosa tabulis imposuit, ac tandem ligna omninò septem certis intervallis distinxit, ac tercentum præacutis regularum fragmentis intercapedines implevit, quorum mucrones obverterentur corpori, & in hoc prato quiescebat Rosa. Porro ad lectuli caput amphoram appenderat felle plenam, quo antequam ad somnum sese componeret, fauces recreabat in memoriam Sponsi felle potati. Cervical primò fuit crassioris panni volumen incommodum, crudus deinde later, mox lapis undique scaber. At à Matre jussà pulvinar adhibere, non illud lana, sed ingenti vi segmentorum infarsit. Lanam ingeri Mater præcepit; obtemperavit Rosa; sed lanæ vim tantam stipavit; ut ligneum cervical videretur, & sub parte, à qua facies decumbentis excipienda erat, tortiles juncos occuluit. Quindecim ipsos annos fugitivum soporem super horrible stratum, quod ultimo loco delineavimus, Rosa carpsit, sensu doloris tam effero, ut ad illius cogitarum, cæteroqui generosissima tremere, æstuarer, certa non inde se, absque omnium membrorum gelido stupore, ac veluti ex ossifragio surrecturam, Examinem aliquando confirmavit Christus visibili, blandaque specie, duriozem fuisse dicens

Calvaria lectulum, in quo pro illa cœperat mortis somnum. Tandem qui præerant Virginis animæ mitius illam ad soporem componi pro imperio adegerunt, abjectis saltem fragmentis tegularum. Ultimis vitæ annis plerumque in humili sella collecto corpusculo noctem transegit, ex nocturnis frigoribus tremens, ac rigens. Et hoc novercale corporis odium illam edocuit, ut nec unquam vigil pulvino insideret, sed vel stans perageret labores suos, vel palo pro sellula uteretur. Sed nec morti vicinam destituit hic ardor durissime cubandi. Equuleum suum frustra quæsit: in nudo pavimento deponi non impetravit: at saltem lecticæ tabulis occipite, humerisque acclinis in duro ligno voluit qualitercumque commori Sponso crucifixo. Nec defuerunt, qui in morientis pallido vultu notarent ipsam Christi in Cruce expirantis effigiem, quod aliàs in Sancta Catharina Senensi animadvertum fuit. Quantum verò vigiliis dabat, cui lectus ipse soporem adimebat! Horas illas duas, neque semper integras somno indulsit, reliquum tempus ita distribuens, ut ex diurno, nocturnoque duodecim quotidie horas orationi seponeret, alias impenderet fœmineis laboribus, quibus parentes alebat, cumque inedia, cilicii, lectique carduetum, calidæ potus, profunda meditatio divinorum, vigilandi facilitatem ei comparassent; versutus tamen hostis illam

lam revocare nitebatur ad somnum. At Rosa, vel cervicem illidebat parieti, vel sibi tundeat latera, vel prominentibus ex lignæ crucis brachiis fortibus clavis manus applicabat, & pendulum corpusculum librabat in aere, vel oblongo, quem in cellulæ pariete clavum fixerat, modicum capillitium, residuum in fronte ob obtegendam spineam coronam, implectebat artissimè, & pendula, vix summis aliquando pedum digitis terra insistens, clavis in soporem pugnabat, de quo non satis adhibitis in lecto tribulis triumphaverat.

CAPUT VII.

ROSÆ domestica Solitudo, fuga
publici, cellula perangu-
sta.

A Prima infantia solitarios angulos domi quærebat, procul à ludis puerilibus, ut uni vacaret Deo. Crescente verò cum annis studio latendi, in horto sub umbrosis platanis, flexili ramorum, palmitum, ac virgultorum circumductu modicum inclusit spatium, in quo ad humile altariolum totas hærebat dies, adeo ut domi abiverit in proverbium: hortum adeas si Rosam quæris. At grandior impetravit à Matre aliud intra ædes cubiculum, in quo seorsim ab omnibus pernoctaret. Molestissimum illi erat in publico apparere, & nunc prece, nunc

lachrymis ambiebat matrem, ut optatissimam sibi solitudinem indulgeret. Aliquando ad ob-eunda urbanarum salutationum officia evoca-ta, juxta domesticum furnum transiens, à cli-bani orificio saxum studiosè sibi attraxit in pe-dem, ut eo vulnere claudicans domi sineretur. Eo præcipuè nomine frequentiam oderat, quod suavis odor virtutum suarum commendaverat illam apud omnes velut illustris fœminam san-ctitatis. Igitur aspirante Numine speculata est viam, qua se ab impedimentis viriliter ex-plicaret. Coronam precariam ex coralliis, quam habebat in paupere thesauro, curavit Deiparæ Virginis collo circumdari, cui à Ro-sario nomen, & cultus est, ut hoc vinculo sua-viter captivata Regina sua, Rosæ Matrem per-traheret, quò filiæ erat in votis. Post aliquot dies visa est corona à Virginis collo soluta pen-dere de manu parvuli Jesu, attonito ad hæc Sacrista, qui profitebatur, à nullo mortalium in digitos filioli fuisse translata. At Rosa ta-cita interpres divini consilii exultabat intelli-gens, desponsam sibi à sua Diva, quam gratiam optabat, & filium pro Matre fide jubentem, sponsonis vinculum in se transtulisse: ideoque voti secura flagitavit à Matre cellulam perangu-stam, in qua sine permisso illius, qui suæ ani-mæ præerat, nullius conspectum admitteret, aut alloquium: Intra paucos dies perfectum stetit arctissimum in horto tuguriolum, quin-que

que pedes porrectum in longum, quatuor in latum; ut ut angustum, sibi tamen, dicebat Rosa, sponsoque cœlesti sufficiens. Huic postquam se inclusit, cuidam probatæ sanctitatis fœminæ in raptu visa est sub specie lucidissimæ stellæ, cujus radios opaca parietum angustia cohibere non poterat. Hic perpetuos hærebat dies, per varia pietatis exercitia dispensans horas, ignara propemodum, in corporene degeret, an extra corpus. Cumque à nonnullis interrogaretur, cur non inde quotidie prodiret, ut Missæ sacrificio adesset, candidissimè respondit, domesticis curis distineri aliquando Matrem, sine qua domo prodire non poterat: sibi tamen à divino Sponso consultum, ut in cella residens complures quotidie Missas videret audiretque. Compertum deinde est, divinitus Virgini datum fuisse, ut spiritu, non secus ac si corpore præsens adfuisset, interesset omnibus sacris, quotquot in vicinis templis offerebantur. Prodigiousum porrò fuit obsequium à culicibus exhibitum solitariae Rosæ: Innumera illorum agmina soli humilitas, & arborum frequentia, aut gignebat, aut pertrahebat in Virginis cellam, amicis suo generi umbraculum, præcipuè ubi sub meridiem radii solis ardentes, aut sub vesperum serenæ noctis algores tenuissimis corpusculis imminabant: nec tamen in tot culicum legionibus, quibus scatebant undique parietes, personabat ostium,

ostium, fenestra implebatur, vel unicus fuit, qui Rosam unquam attingeret, cum è contra Matrem, aliasque religiosas fœminas ex permisso Rosam invisentes, hostiliter invaderet exercitus molestissimus. Neque tantùm hospitiæ suæ parcebant, sed ad illius imperium in omnia sese flectebant obsequia culices ingeniosi. Ubi primùm Virgo referabat Cellulæ portam: Eja, dicebat, amici, laudes celebremus omnipotentis Dei; at illi concentu lenissimo sparsi in gyros, arguta miscebant murmura, phalange tam ordinata, ac in se flexibus aptissimis redeunte, ut chorum credidisses, cui ratio dux præsideret. Cumque noctu repeterent hospitem domum, rursus orantem Rosam gestiebat æmulari volatilis harmonia, & cum illa deinde sub lege nocturni silentij conticescere. Accidit aliquando, ut Catharina de Sancta Maria Tertij Ordinis S. Dominici, in Eremitio domestica Rosam inviseret: hæc à culicibus sauciata, unum, quem sanguine turgidum vidit, occidit. At Rosa miranti similis, cur hospites, inquit, meos trucidas, nec tantillum animal tuo pascis sanguine, dum ejus conditor suo nos toties recreavit? sed in posterum tecum illi, ut mecum pacem colent. Huic auguris fides stetit, namque illi, aliisque pepercit in posterum culicum exercitus, adactus admirando Rosæ imperio. Franciscam verò de Montoia Tertiariam itidem Sancti Dominici alumnæ à tribus tamen culicibus appeti in sanctis-

ctissima Trinitatis honorem blandè permisit. Ultimo vitæ suæ triennio in Gundisalvi de la Massa Quæstoris regii domo parem fermè solitudinem sibi Virgo statuit, iussu à parentibus obtemperare viro religiosissimo, qui suas ædes Rosæ hospitio ambiverat consecrari: hic totas cum diebus noctes in domestico latebat Oratorio, vel in ultimo ædium cubiculo, identidem regressa ad hortensem Eremum; perpetuo studio sequuta solitudinem, cujus amore tantopere tenebatur Magistra sua Catharina Senensis.

CAPVT VIII.

ROSÆ cum Christo mira desponsatio, Pronuba Augustissima Imperatrice Angelorum.

Didicerat quidem Rosæ Seraphicam Magistram suam Christo desponsam, sed vix audebat exoptare locum inter sponsæ comites adolescentulas. Interea tamen candorem Angelicum, & profundissimam dehiscentis animi submissionem adornabat, dotem scilicet, Sponsi divini amores rapientem. Prodigis ad mysterium præparata; & ad consensum erecta fuit modestissima Virgo, nam primò bicolor ille papilio, de quo verba superius fecimus, aliquamdiu per sinistrum Virginis latus cum oberrasset, constitit è regione cordis, ibique depictam reliquit imaginem cordis in veste Rosæ pulcherri-
mè

mè delineatam, perinde ac si; Præbe mihi cor-
 tuum, Sponsus divinus clamaret, & Rosam in-
 signiret eodem emblemate permutati cum illa
 cordis ut olim cum Catharina. Nocte quadam
 speciosus forma præ filiis hominum videndum
 se Rosæ præbuit, & candidissimum illius amo-
 rem se quærere professus, innumeras Virgines
 splendido amictu nobiles ostendit, quæ cæden-
 dis marmoribus distinebantur, ad illarum con-
 sortium Rosam invitans, inter sponfas suas, ar-
 duis virtutis operibus insudantes, adnumeran-
 dam. At Rosa veste gemmis, auroque distin-
 cta se repentè inclaruisse vidit, & ad cœlestem
 sortem elatam. Sed festinat historia ad mani-
 festum munus, quo Christus vigilem Rosam ad
 connubialem thalamum invitavit. Dies aderat
 consecrata triumpho divini Regis Hierosoly-
 mam ingressi, cumque palmæ distribuerentur
 in templo, sola Rosa præterita fuit à Sacrista
 properante, sive id casu contigerit, sive Numi-
 nis consilio singulari, ut virgo novitate confu-
 sa timeret, ne obliquo forsitan animi motui
 inscia succubuisset. Ad Deiparæ facellum con-
 fugit, & genibus innixa per undantes lacrymas
 faucium cor suum effudit. Cum ecce Virgi-
 nem videt sibi sereno, mitique vultu adblandi-
 entem, mox in Filium conversam, & inde vel-
 uti fausto oraculo excepto in se rursus intentã.
 Rosa ignoto percussa gaudio Puerum intuetur,
 qui pariter illi suavissimè arridebat, & postquã
 ali-

aliquamdiu miro sensu voluptatis suam Sponsam perfudit, in hæc apertè verba prorupit: Rosa cordis mei, tu mihi Sponsa esto. At illa mirum in modum exultans, ac in sui nihili abyssum dehiscens, ancillam se dixit, paratam sui Regis ad nutus. Et Virgo Mater: vide, inquit, ô Rosa, eximium favorem, quo te Filius meus dignatus est. Exinde quibus gratiæ thesauris suam Sponsam ditavit Amor divinus! Illa quidem sapienti viro, qui ejus spiritus explorandi partes susceperat, pressius interrogata, dixit, verba sibi deesse, quibus munera liberalissimi Numinis in se immeritam collata explicaret. Ut autem perpetuò sibi versaretur ante oculos tantæ gratiæ monumentum, anulum poposcit à germano fratre suo, qui mysterii omninò inscius, perinde tamen ac si nuptiis interfuisset, eadem verba: Rosa cordis mei, tu mihi sponsa esto: annuli convexo jussit inscribi. Hoc Rosa sui amoris pignus in arca, in qua servatur divinum corpus, feria quinta sanctioris hebdomadæ à Sacrista claudi impetravit. At Paschatis die sponte, ac secreto rediit ad Rosam, non sine novo prodigio: namque propè illam innixa Mater, & ad omnia intentissima, nihil animadvertit. Post Virginis obitum vir sanctitatis fama conspicuus manu tenens anulum Rosæ, in mortalium omnium rerum exilium raptus, & miro voluptatis divinæ sensu colliquescens, Rosam vidit in excelso gloriæ fastigio inter
præ-

præcipuos Cœli cives propè folium divinitatis, ac diù loco moveri, & protendere rigentem manum non potuit. Quod si hæc in aliena manu prodigia peperit nuptialis annulus Rosæ, quid ipsas nuptias in anima Sponsæ præstitisse putes?

C A P U T I X.

ROSA perpetuo Orationis studio miram assequitur cum Deo unionem.

ADhuc infantem divinus spiritus orare docuerat, eoque igne succenderat, quem nec ipsa nocturna somnia consopirent. Audita ergo per noctem sæpissimè est numeratò reddere preces, quibus per diem invigilaverat. Crescente verò cum ætate Religione, duodecimo anno jam Unitiva, quam dicunt, Orationis via Deo adhærebat. Porro duplex illi erat alloquendi Numinis ratio, tum enim solito curis omnibus animo quietissimè se colligebat ad loquendum Deo: tum inter manuum labores, & extima opificia mentem nihilominùs affigebat divinitati. Priori, ut supra innuimus duodecim quovis naturali diè horas seposuerat; posterior illi perpetuus erat, nisi quando per horam horribilibus, ut mox dicemus, imaginibus torquebatur; aded ut sive dormiret Rosa, sive vigilaret, dum neret, texeret, sericos acu

pin-

geret flores, alios alloqueretur commederet, legeret in horto, in platea, ubique locorum ac gentium, perpetuò obversaretur animæ oculis suis amor Deus. Quodque omnem admirationem supergreditur, divina hæc præsentia ita Rosæ internas potentias occupabat, ut illam ab extimis sensibus non adeò detorqueret. Quocirca respondebat appositè ad omnia, prosequeretur institutum opus, ac domi fatagens circa frequens ministerium in remoto cordis thalamo cum Sponsa deliciabatur: At inter orandum omninò torpebant illius sensus ad objecta, quæ ad se minimè pertinerent. Hinc in Templo defixis in aram oculis, nec prætereuntes videbat, imò nec si aliquid in pupillas incurreret, attrahebat nictu supercilia; sed veluti rupes, immobilis, quo loco, situque ad orandum se composuerat, eodem post horas, post diem integram, post solidum cum die binotium invariata perstabat. Ultimis verò vitæ annis à manè feriæ quintæ ad Sabbathum usque, nonnunquam ad Dominicam diem in domestico Oratorio perseverabat, omninò impos de pavimento surgere. Tres præcipuè in singulos dies horas divina beneficia recolebat: assueverat etiam altissimo generi orandi, quo Dei attributa centum quinquaginta mente pervolens, singulis proprium patriæ cultum exhibebat & hanc precationis formam terrori esse dæmonibus asserebat, cui dum insisteret tota ipsa movebatur systole cordis,

dis, atque diastole. Familiares sermones, quibus alios alloquebatur, plerumque sagittæ erant, quibus ferebatur in Deum veluti hortum commendatura: Venustus est, dicebat, ac pulcher: Deus illi flores adaugeat. Illam omnia invitabant ad Deum, & aliquando ægram, & viles cibos, quibus se reficeret, adornantem, canens avicula in extasim abripuit, mortalium omnium oblitam, ad vesperam usque ab hora ante meridiem tertia divino amore vehementius æstuantem. Quid quod plantas ipsas, mutosque stipites ad laudem, & adorationem Deo exhibendam Rosa mirabiliter inclinabat? Rem afferro inauditam. Summo mane cum ad cellam suam reditura pandebat horti januam, eminens conspectas arbores, virgulta, herbas, invitabat, ut secum benedicerent auctori suo. Et ecce moveri subito ramos, collidi frondibus frondes, plaudere foliorum susurros, flores ipsos, ac fructices animari in musici murmuris harmoniam altissimas arbores vertere solum profundæ adorationis ritu solemnem. Neque hoc Rosæ prodigium peregrinum, ac rarum, sed frequentia diuturna conspicuum. Et cæli volucres allexit in alternam adorandi Numinis societatem. Anno qui Rosæ ultimus fuit per quadraginta solemnem jejuniis dies sole occiduo advolabat prope illius cubiculum avis mirè vocalis, quam Virgo cantu provocabat ad laudes, divinas emodulandas. Illicò avicula inchoabat argutam

har-

harmoniam, & sensim vocalior assurgens, tum Virgini cedebat vicem, quæ voce tinnula, suavissimaque & ingenio prodigiosè fecundo hymnos institutos prosequeretur, perque integrum labentis horæ spatium alternabant cantum ea lege, ut concinente Rosa, volucris attentissima nec pipiret: vixque dato signo sextæ post meridiem horæ perfuncta officio, avolabat, postridiè reditura. Alios porrò ad studium orationis accendere omni conatu satègit, præcipuè domesticos: & pios libros, quotquot de hoc argumento verba faciunt, & legebat ipsa avidissime, & legendos aliis mira eloquentia persuadebat. Religiosos verò viros, qui sacras confessiones excipiebant, ac Dei Verbi Præcones obtestabatur enixè, ut ad orationem mentalem omni suadela, & arte mortales inducerent, ut usum piarum meditationum populariter invehent, ut ad frequentandas Dei laudes, præcipuè Rosarium magnæ Virginis percurrendum, omnes inflammarent: & mirum, quantum hoc exemplum, & ardens hortatio Rosæ, divinum cultum amplificavit.

CAPVT X.

Desolatoriis visionibus exercetur,
ac horrendas alterius vitæ pœnas degu-
stat. Doctorum examen subit, & ab illis mi-
rum in modum probatur.

CUM ad altissimum gradum perpetuæ unio-
nis cum Deo Rosa ascendisset, atrocia te-
nebrarum intervalla pati cœpit indies, quæ so-
lidis plerumque horis eò miseram deprime-
bant, ut sæpè nesciverit, in Tartaro ne esset, an
in diro carcere ignis purgantis: adeò nulla sua-
vissimi Numinis recordatio, nullum solatiij ve-
stigiū aderat menti. Accedebat pœnarum in-
cumulum memoria nebulosa præteriti amoris
quo Deo adhæserat aliquando, at nunc eundem
nec nosse, nec diligere se posse arbitrabatur, imò
veluti peregrinū, alienū, extraneū, vixque
de fama notum eminus, & raptum suspiciebat:
videbatur muro adamantino obstructum effu-
giū, ut nusquam pateret huius labyrinthi ex-
itus; quare vix erat, quo ab æterna pœna da-
mni suam infœlicitatem Virgo secerneret. Tri-
ste solatium venabatur à spe proximi interitus,
at tunc animæ immortalitas importunè occur-
rebat, quæ illam æterno terrore miserè lanci-
nabat. Per ipsos quindecim continuos annos
quotidie semel in hanc desolationis caliginem
demergebatur integra ut minimum hora: ite-
rum

rum tabescebat in malis, & Rosa tota jam spineam semetipsam sauciabat. Demum ea fuit horribilium figurarum acerbitas, ut Virgo tametsi ad quidvis ferendum impavida, unicum hunc amarissimum calicem à se transferri enixè petierit, nam durius illi erat ab amore Domini desinere, quàm interire; cum enim quod corpori est anima, hoc sit amanti animæ Deus, de-erat illi quotidie, abeunte Deo, vita nobilior. Vix tandem reperti Theologi, qui de hoc prodigioso mentis angore quippiam certi præsumerent desinire. Fuere qui deliria, aut insomnia, qui lemorum spectra, vel demonum præstigias, qui fumantis atræ bilis paroxysmos interpreta- rentur. At illa omnia modestissimè devorabat, incufans inopiam ingenioli sui, quòd implexos animi motus explicare non posset. Nitebatur subinde similitudinibus adumbrare dolores suos; at si ignis nostri cruciatui conferrentur; ridendam esse comparationem dicebat. Se longè à Deo sitam in regione dissimilitudinis, obrutam pusillanimitate spiritus, & tempestate, de qua loquitur David, Anathema sibi videri à Christo, veluti Paulus optabat: cum demum ab horridis illis imaginibus sibi dolorem inferri, qui millies vitam, animamque sibi rapuisset, nisi prodigiosè à Deo conservata fuisset. Creditur sancta Catharina Senensis aliquando idem perpessa. De Beato certè Henrico Susone id compertum tradit historia. Sappè illi erat an-

te oculos Christus Judex vultu asper, & horrendo tonitru intonans illud : Ite maledicti. At compulsa aliquando fateri num post tenebrosam eclipsim Sponsus illustraret animum suum, ingenuè facta est, illicò totam simul animam collucescere, & inflamari, & in sinum divinitatis iterum volare; totam se transformari in Dilectum suum, immobiliter in Deo radicatum sibi videri, & illius gratia solidatam, adeò ut certò sciret, quod nihil unquam se à Christi charitate separet. Quamvis autem arcanum gratia lumen certitudinem illi indidisset, rectam semitam esse per quam ibat, tamen modestissima Virgo non præsumpsit recusare ferium, perque intervalla repetitum examen vocationis, ac spiritus sui. Præter illos, qui factis illi erant à confessionibus, intimas ejus animæ latebras pervestigârunt alii, sapientia & religione singulares, tum è sacra sancti Dominici familia, tum è Societate Jesu, tum Doctor Joannes de Castillo sanctitate nobilis Vir sæcularis. Ibi post diurnam, & sæpiùs iteratam quæstionem, hæc præcipè compererunt. A prima pueritia, Rosam cœlestes stimulos, & tranquillum orandi spiritum concepisse, adeò ut nihil illi dulcius esset, quam loqui cum Deo, ac Divinis inhiare. Ad duodecimum usque annum ætatis se vario inter orandum tenore, subinde cum imbecillitate corpusculi, cum somno & mentis evagationibus luctatam fuisse, plerumque tamen animo libe-

libero, & quiete perrexisset in Deum, & ab illo tempore expertam ita se divinæ pulchritudini affigi, ut neque si spontè conaretur, aliò mentem detorquere posset, neque phantasmatum intercurfu, nec occupationibus sensuum exteriorum divelli à complexu dulcissimi Numinis: radiare in animæ suæ penetralibus præsentiam propitiæ divinitatis, & hac deprehensa nulla se posse alia re oblectari. Interrogata, num quos de mystica Theoria legisset libros, negavit inops Virgo, imò nè nomen quidem, si quod proprium esset hujus intuitivæ orationis sibi innotuisse. Quæsitum ab illa est quanto sudore pugnaverit in pravas animi inclinationes; at illa, vix se meminisse talium certaminum, respondit, & ab infantia propensione quadam innata complexam esse virtutem. Si quis autem in deliberatus motus nixus fuisset assurgere, repente ex apprehensione divinæ præsentia citra conflictum evanuisse. Num quid solatii caperet ex rebus creatis, quando animum contemplandi labore fessum nonnihil remitteret, interrogata, negavit, se posse rebus perituris exhilarari, etsi ad momentum conspectum perderet amantis Dei, id sibi videri atrocius quavis gehenna: horrendas porrò imagines, pavoresque quibus illam diximus agitatam, statuerunt quæsitores fuisse experimenta pœnarum, quibus in purgatorii carcere torquentur animæ. Quando verò nulla spes evadendi illi affulgebat, quodam

æternitatis fumo, & horroris inferni caligine
 obtenebratam fuisse; ne virguncula tam prodi-
 giosis ditata muneribus aliquando superbiret,
 utque illius amor hoc igne purgatus vehemen-
 tius inclaresceret. At adacta pro imperio a-
 perire, qualiter sibi post illas inferni tenebras
 esset, suffusa rubore, quem metus ac pudor ac-
 cenderat, dixit humili & intercisa voce: Ple-
 rumque post illas tenebras ostendi sibi huma-
 nitatem Christi, nunc virili, nunc infantili fa-
 cie, sæpius & Virginem Matrem, & hanc ditius
 obtutui suo indulgeri: hinc robustum gaudium
 super omne gaudium, hinc experimentum co-
 gnationis divinæ, hinc vitam & alacritatem om-
 nium affectuum oriri. Denique post omnia sa-
 gacissimè explorata; hæc omnium quæditorum
 sententia fuit: Tutissimam esse viam, qua Vir-
 go ambulabat, nullam hic subesse vaferrimi
 dæmonis imposturam. Aliqui Theologi præ-
 stantissimi auditis, quæ de Augustissimo Trini-
 tatis mysterio, de hypostatica Verbi Divini u-
 nione, de libro vitæ, ac prædestinationis, de na-
 tura Gratiæ, aliisque fidei secretis arcana pro-
 mebat Rosa, neque par acumen illius, fœminæ
 ingenio, neque ullam mentem liberalius à Pa-
 tre luminum illustratam se cognovisse professi
 sunt, & manifestè patuisse altiores spiritum,
 qui in Virgine loquebatur. Præcipuè verò cœ-
 pit omnes admiratio, quòd ab infantia ad gra-
 dum unitivum ascenderit absque eo, quòd
 pur-

purgativum vix attigisset; quodque in horrendo illo tenebrarum tormento quasi certaverit cum Deo, tristiúsne ille affligeret, an illa vellet affligi; adeoque non solum ferendo fuerit, sed & quotidie triumphaverit. Sanè apud omnes quotquot Limæ tunc aderant, & aderant multi consummatæ virtutis fama celebres, invaluerat constantissima opinio, Rosam spiritu Dei agere, & agi, & sapientia cœlitus infusa gubernari. Quædam Sanctitatis nomine celebris fœmina, sicubi cum ea concurrisset, flexis humi genibus repugnantem excipiebat, & eodem corporis habitu ad eam litteras dabat, ac ubi Rosa vestigium fixerat, gestiebat os & oculos applicare.

C A P V T X I.

ROSA, cum Christo, Deipara, & S. Catharina Senensi familiariter, jucundè, assiduè deliciatur, domestica tutelarum Angelum consuetudine fruitur, variè luctatur cum dæmone semper victrix.

NON solum post internas animi nubes divini solis manifestus vultus Rosam exhilarabat, sed aliàs quàm sapissimè videndum se præbebat amantissimæ Virgini: dum sacros Rosa libros percurreret, parvus Amor vix digiti statura procerior obambulabat paginas passu

levissimo, & interim sereno, suavique obtutu Sponsæ suæ blandiebatur: dum telas confue- ret, laborantis pulvillo quietissime insidebat, arridebat ridenti, breves protendebat ulnas, velut offerens amplexum; omniq̄ gestu, ac motu protestabatur amorem suum: has verò delicias frequentes Rosæ obtigisse, imò ferè quotidie, argumento est, quòd si ille tardebat, Sponsa querulis vocibus lamentabatur, utq̄ue amor Poësim docet, suas querelas familiari me- tro illigabat. Ex gutturis dolore aliquando laborantem Sponsus invitavit ad ludum, & vi- ctriX Rosa suos mitigari dolores poposcit, & impetravit. Divinus verò collusor jacturam non ferens ludum instauravit, & cum illi pro- sperè alea cessisset, & victoriae præmium qua- sivit, augeri tolerantiam Rosæ, ideoq̄ue pri- mos illius dolores geminavit. Hoc dum blan- dè, modestèq̄ue narrat Matri, ne illa ob suam ægrimoniam contabescat, visa est aliquamdiu vultu Angelico radiare. Aliàs cum in horten- si cella nocte concubia viribus destituta fo- mento indigeret, sui lateris ambrosiam deli- bandam cordi Virginis Christus obtulit, uti quondam Catharinæ Senensi, cujus proinde Virginis non alumna solum fuit, sed etiam Collactanea. In illustris fœminæ domo post sancta colloquia de more secessit ad orandum, & septennis puella juxta Rosam vidit Puerum JESUM multicolori amictu indutum, & radiis

coruscantem. At in aliis ædibus Isabellæ Mexiæ visus est divinus infans confertis cum illa manibus in porticu obambulans miscere colloquia, hæere in Sponsæ vultu, tanquam rerum omnium oblitus, & quacunq̃ne fixisset pedem, improvise lumine fulgebat pavementum. Quid quod mutui amoris adeo sollicitus erat Sponsus divinus, ut ne florem quidem in consortium venire pateretur. Invenit aliquando Rosa eradicatos flores, quos in horto studiosius alebat, & ob id dolenti Christus occurrit, ac dixit: An non ego flos campi melior quovis Paradisi floreto? Flos es, ac flores amas! Mihi tuos amores indulge. Ego illos eradicavi, ac projecit. An non hæc fidem faciunt visioni fœminæ cujusdam religiosissimæ, cui protestatus est Christus, à se Rosam gestari in penetralibus cordis, seque vicissim in ejus virgineo pectore tranquillissimè habitare. At Cœli Regina quàm frequenti alloquio, aspectuque Rosam dignaretur, vel ex hoc intelligi potest, ut paucis multa complectar, quod cubiculariæ officia illi exhiberet, manè Virginem à somno excitando. Illam à multo tempore destituerat necessarius somnus, cui conciliando moderatores animæ præcepere vespertinum lactucæ, ac soporiferorum seminum usum; sed cum vix hæc inducerent quietem dum instabat hora surgendi, cruciabatur Rosa, quod ad præscriptam horam evigilare non posset. Ergò Deiparam stel-

lana

Iam matutinam vocavit in vota, quæ cum immineret hora surgendi, aderat conspicua, & voce nectarea dormientem compellabat his vocibus: Surge ad orationem, filia, surgenam instat hora. Cùm aliquando Rosæ in lectulo confedisset, sed prægravante somni pondere in cervical esset relapsa, redivit Augustissima excitatrix, niveaque manu pulsavit dormientis latus, Surge, dicens, filiola, ne pigriteris. At illa vice Rosæ abeuntem vidit à tergo Deiparam suspensis vestigiis, cujus aliàs materno vultu solita erat impleri, illam cominus intuita, uti facta est, deque facie ad faciem. Ex quo semel à Christo data illi fuit Magistra Catharina Senensis mutua harum Virginum colloquia, tam amica, ac crebra fuerunt, ut veluti in Moyse vultum post divinum confortium sic ex vultu Catharinæ in Rosæ faciem lumina transiverint, quæ hanc illi per oris lineamenta propemodum assimilarint. Hinc apud omnes Rosæ altera Catharina Senensis dicebatur, præcipuè ab obitu, cum illius facies in feretro videnda omnibus patuit. Cum tutelari Angelo domestica illi necessitudo intercessit, illum legabat ad Sponsum, si fortè hic hora consueta non adfuisset. Nocte quadam in Eremito sua sensit vires ex improvise languere; ideo redivit ad Matrem, quæ instantis deliquii signa notans in filia vultu, jussit ancillæ, adire subito vicinum propolam, & emere libum Indicum, quod Chocolatam vocant. At Rosæ ro-

ga-

gavit Matrem, ut sumptui parceret, affirmans sibi potionem illam non defuturam. Subirata Mater, Ancillam urgebat ad opus. Sed Virgo, mox, inquit, aderit è Quæstoris domo, qui calentem deferet Indorum ambrosiam. Et quis hoc noctis Quæstorem admonuit de imminenti deliquio tuo? addebat Mater. Cum ecce Quæstoris servus vas affert argenteum calenti Chocolata plenum. Attonita parens obedientiæ vinculo filiam adegit, ediceret, unde compererit, affore sibi remedium. At illa subridens, sæpè me, inquit, hujusmodi dignatur officis Angelus Tutelaris, illum misi, qui admoneret Quæstoris uxorem de medela qua indigebam. Solebat Mater ante mediam noctis horam aperire ostium horti, ut inde filia se domum reciperet. At quondam oblita cum esset, Rosa per fenestram Cellulæ suæ vidit umbram candidam motu decoro agilem, aspectuque non injucundam, quæ virginem, ut se domum versus sequeretur, invitabat. Agnovit illa sub umbra latentem Angelum suæ custodiæ destinatum, cumque illo se dedit in viam, ut ad horti januam pervenere, hæc ad umbræ tactum sponte patuit. Sed & aliorum Tutelares Angelos sibi ad nutum habuit obsequentes. Exemplo sit vir quidam è religiosa familia, qui peregrè profecturus Rosæ preces flagitavit pro itineris periculis divertendis; At cum diu iter tutissimum habuisset, in Truxilli convallibus grævia quæq;

per-

perpessus est, ac deinde Limam regressus cum Rosa conqueri cœpit, quòd se destituisset: Virgo id accidisse dixit, quia non ille tunc fuerat Peregrinus, qui esse solebat, & hominem admonuit de arcanis ei solummodò notis quæ non nisi Angelo internuncio Rosæ potuerant innotuisse. At quantum illam Sanctissimi Angeli amabant, tantumdem oderant furiaë tartaræ, quæ aliquando palam cum generosa puella certârunt. Ingentis molossi forma semel in horri cella per tenebras aggressus est Rosam malignus Tenebrio; pertentavit irritò morsu virgineum corpusculum, quamque discerpere non poterat, diù raptavit per solum, quousque Rosa his vocibus: Ne tradas bestiis animas confitentes tibi, hostem egit in tugam. Fuit, cum ex insidiis adrepens Cacodæmon improvisum ei colaphum ineussit. Cum saxum in eam libravit eo connisu, ut euntem ad humum affixerit: Cum in secreta ædium parte orans Rosa, vidit in pragrandi Sporta teterrimam beluam licentiùs tumultuari, ac dedignata qualicumque solatio lucis uti candelam extinxit, & hostem in arenam provocavit. At ille Gigantea mole profiliens per humeros corripuit Virginem, strinxit, contorsit, quasi laceraturus obluquantem: & omnia quidem puellæ ossa commolita videbantur, nervique distracti, at infractus animus risit furentem Cyclopi infaniam. Animadvertum est, frequentes hos Virgini fuisse

se

se, agones, nec unquam formidinis ab illa sensum expressisse, quando feroci vultu animorum prædo irruebat. Sed aliquando cum in horto specie formosissima ac penè mutatus in Angelum lucis illi astitisset, & præcum ageret, à nobili fuga victoriam quæsiuit illicò Rosa, & in propinquo porticu ferrea catena correpta nudos sibi humeros flagris acerbissimis cruentavit, interque sanguinis, & lachrimarum rivos de Sponso conqueri cœpit quòd se tunc destituisset. At ille manifesta luce conspicuus Rosæ vultum exhilaravit, ac dixit. Ni tecum ego fuissèm, tunc victoriam reporrasses? Germana planè sunt hæc iis, quæ Sanctæ Catharinæ Senensi in certamine simili contigerunt, cui Virgini collata munera Sponsus in Rosam quoque congeffit: velut etiam mirabile donum internoscendi sinceræ visiones ab illusionibus Sathanae, quò floruit à pueritia, at tunc temporis eruditè recensuit regulas distinguendorum spirituum ab effectibus, quos in anima pariunt: Has olim Christus Catharinam docuit, hæc Rosam, quæ summè adeò Magistram expressit, ut si ad Indos accessisset fama erroris Pythagoræi de transmigratione spirituum, quamplurimi credidissent, Catharinæ animum in Rosæ corpus ingressum.

* * *

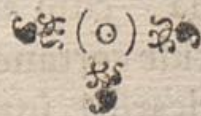
CAPUT

ROSÆ persecutionibus, morbis,
ærumnis pressæ prodigiosa to-
lerantia.

ROSIS connascuntur spinæ. Nonum ætatis
mensem attigerat, cum lactanti matri arue-
runt ubera, reque angusta domi prohibente
conductam nutricem, liquidiori pulte supple-
batur lactis inopia, diducto parvulæ ore non
sine cruciatu, sed sine lacrymis, quinimò Rosæ
sui pollicis inutili suctu tacita fraudabat famem.
Vix pedibus ingredi cœpit, cum ob muliebrem
Aviæ Matrisque de Isabellæ, Rosæque nomine
controversiam, utriusque persecutionibus se
vidit implicitam, excepta virgis ab avia, si ad
Rosæ nomen, à matre, si ad Isabellæ, respon-
disset. Ut suavis erat indoles filiolæ, sic aspe-
ra conditio Matris quæ Rosam ob eximiam
modestiam, perpetuas preces, ac sæculi fugam,
non convitiis solùm, alapis, pugnis, & calcibus,
sed & nodoso baculo ex malo cydonio delum-
babat, præsertim post grande crimen præcisi ca-
pillitij. Nec mitiores in eam domestici ob con-
tinuum commercium divinorum, & ferè nul-
lum alimentum, quo patebat, humanis viribus
eam vivere non posse, vocabant Rosam, in su-
spicionem fictæ sanctitatis, eique minabantur,
brevis rapiendam ad sacrorum Quæstorum tri-
bunal.

bunal. Exultabat interim Rosa videns per ipsas Catharinæ vias ire se ad Sponsi unionem, & ab illustri fœmina interrogata, cur à Seraphica Magistra sua non quæreret ab his ærumnis effugium, (namque apud omnes in comper-
to erat, Rosam quæcumque vellet, à Catharina impetraturam:) pluris se facere dixit, suæ Matris dolorosa stigmata, quam delicata solatia, eò quòd puderet Crucifixi sponsam, vel per momentum cruce viduari. Et hæc quidem prægrandis nunquam, aut rarò illi deerat; namque vacantem ab externa, cessanti que foris persecutioni agminatim corporis ægritudines succedebant. Ex dira nervorum attractione triennium lecto decubuit cruciatu immenso, gemitu nullo. Mirum quot ex diversis, oppositisque causis in Virginem morbi irruerent, terni, simul, & quaterni, nullo supposito in exsucco, aridoque corpusculo ardoris pabulo. At non ab intemperie humorum, sed à benevola Sponsi manu, ut ipsa probè sentiebat, hisce agonali-
bus bonis provenientius. Sanè confessà est aliquando putare se nullum alicujus partis, aut membri superesse cruciatum, quem ipsa non senserit. At ne primus quidem impatientiæ motus unquam obrepserit, qui affixam divino beneplacito, vel latum unguem detorqueret. Cum angina, cum asthmate, cum ischiade, cum pleuritide certandum illi sæpissimè fuit. Stomachi, pericardij, intestinorum dolo-
D res

res frequentes convulsiones invehant: febres, easque contumaces assuetudo verterat in jocū, non item articulares manuum, pedumque fidiculas, podagram, chiragram, arthritidem domesticam præcipuè familiam epulonum, quæ impransam, & incænatam Rosam frequentissimè infederunt. Illa inter extremos dolorum laniatus, benè sibi esse perpetuò dicebat, & Sponsum tantummodò alloquebatur his vocibus: Dōmine, auge, auge dolorem dummodò augeas, & amorem. Quàm verò suæ Rosæ precibus obsequeretur Sponsus divinus, ostendit mirabili, celeberrimaque visione, qua supra geminos arcus lucis immensæ, Christum librantem aurea lance hominum tolerantiam, suaque munera illis collata in præmium, aspexit, eundemque suum regem audivit elata voce commendantem pœnas constanter ab hominibus devoratas; & asserentem non alia, quàm crucis scala ad cœlum eniti homines posse. Tunc validissimus impetus Rosam invasit profiliendi in forum, & ærumnarum pretium celebrandi, divinæque gratiæ, cujus mirabilem pulchritudinem, & vim, qua constituit animas deiformes, apertè viderat. Hoc præparavit Rosam ad ultimos paralysis dolores, qui præmaturam ei mortem intulerunt.

CAP.

CAPVT XIII.

ROSÆ ardentissimus erga Spon-
sum amor, variis indiciis manifestus: Im-
petratum ab illa miraculum sudantis imaginis,
ut Christum omnibus amandum
persuadeat.

QUANTA in hujus Virginis corde flagraret
Æthna divini amoris, palam aliquando fe-
cerunt splendores, & flammæ ab orantis vultu
scintillantes. Visa non rarò est evibrare per os,
oculosque lucidissimum ignem, præcipuè dum
funderet preces. Ejusdem ardoris indices e-
rant ignita suspiria, quibus perpetuò divinum
cordis æstum ventilabat. Ardentes perpetuò
precatiunculas jaculabatur in cœlum, quas o-
peræ pretium esset hic apponere, namque plu-
rimis ulu fuere non sine maximo divini amo-
ris incremento. Omnia Rosæ colloquia, salu-
tationes, responsa, amoris divini mentione
condiebantur. Unicum illi solatium erat, de
amore divino aut audire, aut loqui, omne aliud
argumentum, comi dexteritate huc inflectere.
Tunc Virgini aliàs taciturnæ præstò erat facun-
dia mirabilis: fulgurabant oculi, & ex cordis a-
bundantia loqui linguam manifestum erat. At
cum in privato Oratorio solvebatur in preces,
gratissimum erat audire invitantem singulos
ordines creatarum rerum ad amorem divini

Conditoris. Duabus ac tribus horis eidem in-
sistebat, & clam audiebatur à multis, qui vide-
runt arripientem non rarò pendulam è pariete
citharam, tactuque chordarum temperantem
impetum vocis, & excepta sunt hæc verba ab il-
la numeris illigata.

*En inter Flores pulchrescis, & inter Olivas
Iesule, nec molli spernis adesse Rosæ.*

namque Matre Oliva, & Patre de Floribus na-
ta erat. Vehementissimi amoris comes, ac te-
stis zelus virginem adurebat, ideoque otiosos
in templo fabulantes admonebat officij: Non
erant domi, qui coram illa quiddam ineptum
proferrent, veriti fulmina Virginis divinas in-
jurias non tolerantis. A prima pueritia si for-
tè audivisset sorores amatorium quid concinen-
tes, uberrimo fletu testabatur dolorem cordis
exulcerati. Lacrymas, quia unicè ad ærarium
Dei pertinere didicerat, namque illis emitur
cælum, nolebat aliò à quocunque profundi, id-
eoque cum fortè vidisset Matrem plorantem:
Quid, inquit, prodigis gazam Numinis thesauro
referendam? Quotiescunque verò suum Deum
ab aliis coli animadverteret, triumphabat im-
menso gaudio, & aliquando cum redivisset ad
cor fœmina è sacro Cœnobio profuga, Rosa
miris lætitijs incessit, festumque diem egit, per-
inde ac si totius Americae sceptrum ad illam de-
volutum fuisset: Deusque, ut Rosæ gaudium in-
ten-

tenderet, ostendit ei sanctitatem insignem, quam adeptura olim erat pœnitens Sanctimonialis. Habiturus aliquando erat solemnem Concionem Confessarius Rosæ, quem repente febris invasit. Rescivit id Virgo, & precibus contra se invitavit Concionatoris febrim, futuriq̄ue eventus certa virum admonuit, præstò illi fore vires, se verò coquendam febrim non sua. Quod reipsa contigit Rosæ, ut olim sanctæ Catharinæ Senensi. Propagandæ gloriæ divinæ studio innumera excogitabat indies, quæ hominum pietatem accenderent: velut inter cætera novam artem conficiendi vestes infanti Deo, offerens pro indusio, fasciâ, stragulo, fimbriis, crepundiis, preces, jejunia, verbera innumera. Quod nobile inventum quàm plurimi amplexi sunt. Hanc autem sui amoris amplificandi sollicitudinem ingenti miraculo probavit Deus. Anno hujus sæculi decimo septimo, decima quinta Aprilis die, cadente Sole, Rosa cum uxore, & filiabus Gundisalvi Quæstoris effusa in preces ante pulcherrimam Servatoris imaginem, vehementiùs amoris stimulis concuti cœpit, jamq̄ue nec voci temperare posse, sed erecta in pedes fervidissimè affari suum Deum, eumq̄ue obtestari, ut ignita pharetra excussa mortales omnes sui amoris telis vitalibus vulneraret: Cum ecce puella Quæstoris filia videt Servatoris vultum sudore madidum, in argumentum amoris, quo flagrabat amantissimus

Deus, quemque in Rosæ gratiam indicibus illis profitebatur, ut pares hominum corporibus flammæ accenderet. Mox puellæ mater, tum genitor, deinde Religiosi viri, tandem Angelinus Medorus, qui sacram effigiem coloraverat, aliique plurimi viderunt copiosas sudoris guttulas ad instar minutissimorum unionum tota sacratissimæ imaginis facie conspicuas lucere, ac prominere. Subnasci aliis alias, mutuoque attritu solvi in fluxum, ac diversis lineis per capillos, & collum decurrere, quoque detergebantur magis, eò magis erumpere, rivosquerivis succedere: & hoc ostensum supra quatuor horas produci, nullo colorum, aut venustatis detrimento; imò adaueta interim pulchritudine vultus divini. ChrySTALLINI humoris claritas, odor nullus, & alia quamplurima examina, palam fecere, non inesse humori pinguedinem aliquam ex coloribus oleo temperatis, sed omnes naturæ, atque artis industrias à tali prodigio longè abesse. Proscenium illud amoris divini recipros hominum amores invitantis Rosæ vota implevit; namque omnes, qui spectaculo interfuere, novis, acutis, insolitis divini amoris stimulis sub illius intuitu vulnerati sunt. Neque hic stetit miraculum, sed alterius partu suam certitudinem asseruit; namque Rosæ ipsa lapsu fortuito ad terram allisa graviter offenderat, adeò ut Chirurghi metuerint, aut mancam Virginem ea parte fore, aut curationis

re-

remedium diuturnum incertumque. Rosa certa recuperandæ salutis, si gossipium divino sudore madidum brachio admoveretur, tamen cupida fruendi diutiùs doloribus suis, id non est ausa, nisi ex Confessarij præscripto. Tunc verò tractu prævalido sentit redire ad suam sedem distortos nervos, detumescere pulpos, distringi musculos: attonitis adhæc Chirurgis, qui de intractabili brachio, & in omnem medelam contumaci, jam propè desperaverant. Præter illa, quæ innuimus, Rosæ prodigia, imperium in belluas, arboresque, & in spiritus ipsos, intuitum cordium, & absentium rerum, manifesta alloquia præsentis Dei, prodibit brevi aliorum uberrima appendix, statim atque licuerit, ex lege sacrorum Rituum.

CAPVT XIV.

ROSÆ cum imagine Deiparæ familiare consortium: in divinæ Crucis signum Religio: Mutui honores, quibus illa, & S. Catharina Senensis se prosequuntur.

ANte centum & ampliùs annos imago Deiparæ Virginis, cui à Rosario nomen est, Lima cultum accepit: Ex illo Roseto vernascantis fidei in eas terras sese latè diffudit. Ad hujus aram Rosa perpetuò procumbebat in preces, mira lætitia gestiens, & suam Divam loquentē

varia serenæ frontis eradiatione, veluti quibusdam nutibus tam perspicuè percipiebat, ut nulla verborum facundia meliùs præstare id posset. In filioli quoque divini vultu velut animato libro responsa distinctè legebat, veluti si picta cerneret, vel multis characteribus exarata. Hunc deperibat: hujus ad intuitum novo calore perfundebatur, & gaudio, videbatur enim cœlestis Infans brachia foras protendere, veluti in amplexum Rosæ procurfurus. Fama erat illam omnia impetrare quæcunque ante sacram imaginem à Cœli Regina flagitaret, æ tanta securitate rerum eventus pollicebatur, quasi concessæ gratiæ diploma præcepisset. Colebatur in domestico Oratorio altera Dei parentis imago, in qua Rosæ videbat omnia spirare, ac vivere, & aliquando cum pia matrona ante illam narraret prodigia, quibus Virgo in Atocha clientes suos à vitæ discriminibus eripuerat, Rosæ prospexit imaginem edentem signa inusitata lætitiæ torquentem oculos benignissimo nutu, augustiùs radiantem. Porrò sacellum Rosarij quovis die Sabbathi floribus exornare consueta, quos in horto educabat, nunquam hoc solatio destituta fuit, quamvis perfrigida rigeret, aut ardens esset anni tempestas. Sed pulchriùs induebat spirituali veste Regnam suam, tunicam, syrma, coronam, & alia ornamenta, jejunijs, inflictis sibi verberibus, & precibus innumeris componens. Præaltam crucem
 in

in hortensi sua cella extantem piis complexibus perpetuò stringebat: ubicumque divinum hoc signum incurrisset in illius oculos, pulsu validissimo sua præcordia agitabat, sive in fortuita trabium commissura, sive in decussatis sepium bacillis, in vectibus, in ipsis demum festucis, ac paleis occurrisset, illam sine attenda veneratione nunquam præteribat: Libanotim, vulgo Roremmarinum, alebat in horto, cujus tres, arbusculæ in crucis formam coibant: unã ex his Proregina dono quæsivit, sed apud illam cespes illicò exaruit, & idcirco Rosæ manibus iterum insitus, post quatuor dies pulchrior solito reviruit. Circumferre sanctæ Catharinæ Senensis imaginem quotannis solebat pium Sodalitium illius cultui consecratum. Cujus Divæ statuæ coronis, floribus, & multo fulgore gemmarum adornandæ Rosa quoad vixit destinata fuit, quo in munere temperare sibi à lachrymis, ab osculis, ab alloquiis præ ardore non poterat. Oh si præsto mihi esset pecuniæ vis non exigua, dixit aliquando, ut pulchriori amictu te induerem optima Mater: & ecce illicò adfuit, quæ ab illustri fœmina nummos attulit, Rosæ votis designatos. Visus non rarò fuit sacre imaginis vultus insolito splendore radiare. Floruerunt ad imperium Rosæ caryophylli, quorum pridie ne nodi quidem apparuerant in florem erupturi: Ac tres vernarunt, quot sibi Rosa jusserat afferri. Francisca de Montoia,

toia, quæ sacrum Catharinæ simulachrum exor-
naverat, Rosæ beneficio incolumis evasit ab i-
gne sulphurato, qui oculum ipsius incurrerat,
& resiliens incendit vestes alterius fœminæ,
quam corripuit. Ipsiusmet Rosæ dexteram a-
liquando horrenda arthriti invaserat, adeo ut
intumuerit manus mirum in modum, nec digi-
ti loco moveri possent. Ut verò Seraphicæ Ma-
tri suæ festivum habitum solito cultu compo-
neret digitos forficum ansulis immisit, cum id
fieri præ tumore non posset, & alacritate mira
gemmas, torques, monilia in ordinem distri-
buit, attonitis adhæc Regio Quæstore, illius
conjuge, & medicis, qui divinitus id contigisse
professi sunt.

C A P V T X V,

ROSÆ fervidus amor, & cultus
in divinam Eucharistiam pro qua ad
Martyrum se accingit.

TER ut minimum in hebdomada divina
Eucharistia reficiebatur, quinque non ra-
rò, & aliquando in singulos dies, præmittebat
semper magno gemituum, & lachrymarum ap-
paratu sacramentalem confessionem: pridè a-
sperius cruentabat corpusculum flagellis, rigi-
doque jejunio, & hospitio divino tam pretiosis
ignitarum aspirationum odoribus cordis habi-
taculum adornabat, ut si per totum vitæ spati-
um

um illa tantum vice exceptura esset amantem Deum. At dum procumbebat ad Angelorum mensam adeò divini amoris igne flagrabat, ut facie præferret cordis incendium; hæc enim coruscabat adeò, ut Sacerdotibus terrorem incuteret: Cœlesti splendore sapissimè perfusa, Angelica non rarò forma, radios etiam emittens apparuit religiosis viris: & ipsa Virgo à Confessariis jussu indicare mirabiles effectus, quos in animo suo divinum hoc Sacramentum pariebat, in singulis verbis hæsitabat, causata vocabulorum inopiam; tamen, immigrare se quodammodo, dicebat, in suum Deum, & gaudio tam immenso recreari, ut profectò nulla jucunditas mortalis vitæ comparari posset illi, quam mammilla Regum, pretiosum hoc convivium suam secum quodammodo divinitatem partiebatur. Accedebat robur, & saturitas prodigiosa, adeo, ut, cum sæpè dum templum adiret ex pridianis jejunijs, flagris, ac vigiliis fessa in angiportis hæere cogereetur, divino refecta pabulo domum rediret alacri passu; præiret Matrem veluti si ambulandum sibi esset ad montem Oreb in fortitudine cibi illius. Ut verò corporis saturitatem à pastu Eucharistico acceperit, paruit domesticis; namque reversa domum ab epulo divino, recta festinabat ad secretum cubiculi, & ibi ad seram usque noctem inclusa perstabat in sponsi complexibus. & rogata cibum sumere pridiano exhausto jeiunio, respon-

de-

debat: præ ingenti satietate à mensa Domini, alium se cibum admittere neutiquam posse, & aliquando per octo solidos dies altaris Sacramento pasta ab omni prorsus corporali alimonia, veluti Sancta Catharina Senensis, abstinuit. Tanta verò religione venerabatur hoc Sacramentum, tam ardentè amabat, ut quotiescunque illo recreanda erat, Missæque sacrificiis interesset omnibus à summo manè ad meridiem usque, ne vel ad momentum quidem oculos ab ara deflectens, aut supercilia unico nictu demittens, licet noti, ignoti que ante illam transferent, & ferè in oculos incurrerent. Cùm publica quadraginta horarum supplicatione adorabatur Sacramentum à populo, à manè ad vespèram usque inmotà prorsus hærebat innixa genibus Rosa, oblita prandij, nec aquæ una gutta resecta: sic per octo solemnes dies SS. Christi Corpori consecratos, sic ultimis quatuor annis, ubi feria quinta majoris hebdomadæ deduxerat ad monumentum Regem suum donec die parasceves ad tabernaculum transferretur nec noctu inde decedebat, affixa tumulo, toto viginti quatuor horarum decursu, nec sedere coram illo ausa, nec muro tantisper acclinari. Si cubi audisset ad divinum Corpus adorandum signa dari, cor, & caro illius exultabant in Deum vivum, & vividior in facie color accendebatur. Jucundissimum illi erat suis manibus aptare lintea, pallas, & quidquid textile ad sacram

Alta-

Altaris supellectilem spectat: pretiosos è filis sericis flores effingere, & in hæc opera conficienda, ne diurni laboris penso egestatem Matris fraudaret, noctis partem seponere. Denique pro Sanctissimæ Eucharistiæ mysterio vitam effundere prægestiit. Cùm Batavorum classis Peruvix littora popularetur, & ipsi jam Limensium portui immineret, imò etiam in arenam profuissè milites dicerentur, Rosa, cæteris exanimatis, mirum in modum exultans, in templo focias hortari cœpit ad subeundum pro religione martyrium, & facie rutilante, vestem, quæ longior in terram defluebat, alacriter præcidit cothurnos, exiit, ut in brevi hac veste magis expedita incurreret in hostes. Ex oculorum scintillis, ex impavidi vultus constantia, ex vivido tono vocis heroicæ animosa virago lænam induissè videbatur laceffens horam fatalem, & morti minitans pugnacissimè: Fervebat Virgini sanguis effundi avidus: cum auditum est, receptui Batavos cecinisse; & voto suo fraudata Rosa torqueri cœpit ardentiori siti martyrii, cujus amore faucia, dolebat, se non illis temporibus natam, quibus gliscebatur tyrannorum furor in Christianos, & sæpè cum gemitu dicebat familiari Matronæ: Utinam idonea ratio, & modus occurreret, adornandi fugam ad barbarorū provincias, & ibi sanguinem pro Christo fundendi.

CAPVT XVI.

ROSÆ eximius pro periclitantium animarum salute zelus, & studium consulendi corporali saluti proximorum supra modulum facultatum.

Quoties ad interiora meridionalis America montana flectebat oculos cruciabatur medullitus, illachrymans perditioni tot Barbarorum: & cæteræ gentes Christianis legibus non excultæ perpetua illi erant materia lacrymarum: Optabat visceratim discerpi, ac retis instar obpandi voragini, quæ tot animæ infelices ruebant ad Tartara: hortabatur Religiosos viros ardentissimis verbis, ut ad nunciandum Barbaris Evangelium festinarent: non hærendum, in tonabat, in subtilitatum apicibus, in controversiis verborum: projici scholasticos labores, clamorasque disputationes, si tantis parta sudoribus eruditio proximorum saluti fideique propagationi non impendantur. Asserebat, se nisi fœminam natura finxisset, decurso studio literarum adituram fuisse ferocissimas gentes, quas vel in viam salutis reduceret, vel ab illis coronam acciperet mortis obitæ pro fide sanctissima: statuerat adoptare sibi pupillum inopem, & desolatum, quem in studio virtutis, & litterarum educaret ad laborem in conversione

ne gentiliū subeundum. Uni ex Confessariis suis incerto, an expeditionem ad Barbaros susciperet, obtulit dimidium operum suorum, quibus Divinitatis amorem demerebatur, ut alacrior ille ad excolendam vineam Domini festinaret. Quæ verò illi cura fuit, & zelus periclitantium Christianorum? pro his quotidie cruenta sibi verbera infligebat, dicens, si quomodo sibi licuisset fungi prædicatoris officio opertam horrido cilicio, nudipedem, squallidam interdium, noctuque se circumlaturam Crucifixi Servatoris imaginem per fora, per trivia, & lugubri clamore revocaturam ad cor homines à recta via deerrantes: at divini verbi concionatores fervida modestia admonebat officii, ut facundia inani, & inutilibus floribus, ac theatricæ ostentationis cothurno posthabito, animadverterent, constitutos sese hominum piscatores, qui flagitiosas animas eximerent ab ima Charybdi vitiorum. Et exemit ipsa Rosa nonnullas prodigiosè. Juvenem præcipuo genere, quàm moribus nobiliorem, qui amore pulcherrimæ Rosæ succensus ac desperata spe nuptiarum, quærebat saltem occasionem, qua oculos pasceret illius venustate, ideoque Rosæ Matrem convenerat, ut juberet à filia collaria sibi aliqua ex pretioso carbaso elaborari. Advocata Rosa, ut statueret, quot ulnæ melioris telæ, & undenam essent emendæ, divinitus edocta secretum, quod corde premebat Vincentius

Mon-

Montesius Venegas (hoc iuveni nomen erat,) illum sanctissimis verbis ad virtutem incendit, adeò ut sobriam, & gravem vivendi rationem instituerit, singulis ad minimum octiduis divino epulo refici consuetus. Fœminam præcipitis iracundiæ, ad tractabile pacis ingenium, instituta de tranquillitate animi suavissima concione revocavit, adeò ut fateretur recordatione mansuetissimæ Rosæ sopiri, quascumque flammæ naturæ ignis accenderet. Religiosum virum cum morte luctantem, & formidine severi Judicis tementem confirmavit, oblato illi de suorum exercitiorum qualicumque censu quidquid moribundo deesset ad supplendam inopiam meritorum, ab obitu conveniri se petens à defuncti anima, si fortè indigeret ulteriori suffragio. Et divinitus Rosæ innotuit, illum quamprimùm regioni lucis adscriptam fuisse. Mirabitur profectò unusquisque pauperrimæ Rosæ funus publicis mendicorum eulatiibus, ac lachrymis celebratum fuisse, vociferante turba egenorum, suam sibi nutricem ac matrem fato immaturo præreptam: adeò palmas suas extendit ad pauperes, cum his dividendo eleemosynas, quas insperatò receperat. Fuit cum octo dierum alimoniam sibi subtraxit, pro egentis cujusdam subsidio: cum triginta sex ulnas candidæ telæ sibi à Matre attributas ad sudaria, vela, mantilia, omnemque candidi nitoris suppellectilem formandam pro arbitrio

suo,

suo, secretò donavit duabus Virginibus, gene-
 re, & virtute nobilibus, at pauperibus: fuit,
 cum oblongum, & ad terram usque demissum
 Matris pallium inopi cuidam Virgini donum
 fecit, & Matri conquestæ prædixit, pluribus il-
 lam à divina bonitate ditandam. Stetit pro-
 missis fides; namque post paucos dies ignotus
 homo quadraginta libras argenteas pro pallio
 coëmendo attulit Matri. Maria de Sala per fa-
 mulum misit sericum subtegmen alteri confi-
 ciendo sufficiens, & sibi oblatas ad hoc ejus-
 dem materiæ totidem ulnas Limanus Prædica-
 torum Conventus Rosæ matri destinavit. Nobi-
 lem Virginem egestate, ac morbo pressam, pu-
 rulentæ cancri peste nulli ferendam, intra pa-
 ternas ædes recepit & medicas illi manus admo-
 vit sedulitate tanta, ut brevi ad salutem revoca-
 verit. Cujusque sortis, aut conditionibus pau-
 peres fœminas morbis affectas in domum pa-
 triam inferebat, neque tecti solum, & strati, sed
 & medicinæ, ciborumque solatio egentes refi-
 ciebat. Iis abstergebat purulenta ulcera, munda-
 dabat vestes, lavabat pedes, nullo discrimine Hi-
 spanos inter & Indos, Æthiopesque, nigros, &
 candidos. Nulla ægritudo tam putrida, nullum
 ulcus tam tetrum, cui Virgineas adhibere ma-
 nus Rosa defugeret. Hac ambitione obibat
 mulierum valetudinaria, & præcæteris horridas
 intuita, his eluebat vasa, parabat edulia, lectu-
 lum componebat, nil dedignata, si vitiata sanies

E

pan-

pannis suis adhereret, quamvis cæteroqui
 munditiam amaret. Quinimò aliquando cum
 extractum è vena cujusdam famulæ sanguinem,
 post biduum seroso virore, flavis, nigrisque
 maculis, ac sanie ramosa decolorem stomachus
 horreret, secessit in angulum, & ad instar Sera-
 phicæ suæ Magistræ, totum illum, virulentum
 cruorem ausu heroico sensim epotavit. Et Ro-
 sæ charitas morte fortior non rarò fuit, nam-
 que salutem redonavit ægris, quibus ministra-
 bat. Inter alios Joannes Almanfa nobilis vir
 decumbens impetrato Rosæ alloquio, in illius
 vultu majestatem Angelicam notavit: & hausta
 viva spe incolumitatis, solutus in somnum est,
 & integrè sanus evigilavit. Plura curationum
 miracula in aliud tempus differimus. interim
 addere libet, quòd vel ad bruta animantia Ro-
 sæ suavitas, ac tenera miseratio protendebatur.
 Erat Mariæ de Oliva Rosæ genitrici, miræ pul-
 chritudinis pullus gallinaceus, cujus in tergore,
 & alis versicoloribus amœna plumarum varie-
 tas ludebat, & collum quædam veluti purpura
 incinxerat, adeò ut domi in deliciis esset. Sed
 cum jugiter cubaret humi, nec unquam visus
 esset in pedes attolli, nunquam auditus cucur-
 re, pertæsa Mater constituit illum jugulare, &
 mensæ comedendum apponere. Adstans Ro-
 sæ, Canta, inquit, mi pulle, ne moriaris. Vix
 verbum protulerat, cum sub oculis omnium
 repente Gallus adsurrexit in pedes totum con-
 cla-

clave prætumidis passibus perambulavit, & hilariter cucurrivit, reperita quindecies intra quadrantis horarij spatium cantilena.

CAPVT XVII.

ROSÆ magna in Deo fiducia, crebrò in suis suorúmque necessitatibus explorata.

Mirificè afficiebatur verbis illis Davidicis : Deus in adiutorium meum intende : Domine ad adjuvandum me festina : hæc sedens, stans, ambulans devotissimè iterabat. Tria potissimum erant de quorum affecutione dubitare Rosam non sinebat cœlitus concessa fiducia certitudo : primum æterna sua beatitudo, alterum perpetua, & nunquam interpolanda Dei amicitia, postremum, certum ex alto auxilium in quibusvis necessitatibus, ac repentinis periculis. Semel concussa est pavida formidine, circa prædestinationis arcanum omni animæ tremendum, sed illicò Dominus sic illius cor est allocutus : filia neminem condemno, nisi volentem condemnari : igitur ex hinc tranquillo animo esto. Exinde tam invicta fiducia cordi Virginis inhæsit, ut interrogata à Doctore Castillo, an suæ salutis certam notitiam divinitus accepisset, fateri compulsa sit : superna illustratione tempestivè se didicisse, quòd ab æterno electa erat ad cœlestem gloriam ; quin et-

iam in ultimo decubitu cognovit ab omni purgantis ignis mora immunem sese futuram. Dum hortensem cellam incolebat, in mentis excessu vidit circa se undique solum conspersum rosis, & miranti quonam pacto tam repentino vere tegeretur terra, parvulus JESUS apparuit, & Rosam blandè compellans, jussit sparsas rosas colligere: Lectas illas divino puerulo attulit, qui ex omnibus unicam in donum poposcit, & Hæc tu Rosa es, dixit, cujus providam curam assumo: Intellexit illicò sapiens Virgo, quorsum tenderent verba sponsi, & gavisâ, teneri se in dextera veluti Rosam electam, sollicita quid agendum de reliquis esset, brevi consilio subitaneum inde fertum confecit, & cœlesti Infanti reverenter imposuit, qui mox suavissimè arridens disparuit. Pari certitudinis solatio fruebatur in securitate gratiæ, divinæque amicitia, cùm cœlitus comperisset, in Sponsi favore se confirmatam, ut ne vel ad momentum dulci amicitia fœdere posset excidere. Asseveravit aliquando animæ suæ moderatori, facilius imponendum sibi, quod palea esset, aut saxum quam quòd haberet Numen aversum. Eadem vis confidentiæ Rosam adversus quaslibet mortalis vitæ difficultates armarat. Nil metuens obvios tauros ferocissimos perstitit sapiens in vestigio, matre fugam circumspiciente, spondens immanes belluas innoxie transituras; quod re ipsa bis contigit, non sine admiratione omnium

um, qui præsens Virginis exitium metuebant. Ut verò sperabat subsidia ad victum necessaria! Certior aliquando facta domesticæ penuriæ, quia panes nulli supererant, arcam aperuit & plenam reperit panibus ultra domus illius morem candidis, azymis, ac saporosis, testante figura inusitata, & peregrina, hos aliunde prodidisse. Alia vice mel defuit, necessarium illis regionibus condimentum: bis, ter, experti, fundo tenus exhaustum ardescere vas, filij retulerunt Matri; at illa Rosam legavit, quæ cupam invenit usque ad supremum labrum recenti melle plenam; quod novo prodigio integris octo mensibus toti familiæ satis fuit in usum quotidianum. Gasparem Flores patrem Virginis premebat ægritudo corporis, animique mœror ob quinquaginta librarum debitum, cui solvendo non erat. Ut Virgo rescivit, fudit in Templo preces, & domum redeunti vir planè ignotus involutam strophio pecuniam patri necessariam porrexit. Ejusmodi peregrinis subsidiis pluries egenam domum in gratiam sanctæ filie recreata fuit. Quinimò erga locupletissimum Sponsum ea fuit Rosæ fiducia, ut ausu liberali Virgo pauperrima frequenter, & palam in se receperit, providere de toto sumptu ad excitandum à fundamentis novum Sanctæ Catharinæ Senensis Monasterium, cuius erectio cœlitus promissa & ostensa illi fuerat, quodque tam seriam fiduciam spondit, ut Mater fastidio

impar, Rosam quasi manifestè delirantem ob-
jurgaverit: Et ubi tibi sunt, diceret, bis centies
mille libræ argenti! At illa fidejussorem, in-
quit, habeo illum, in quo thesauri omnes. Sed
hæc seorsim narrabimus.

C A P V T X V I I I .

ROSA divinitus cognoscit, ædifi-
candum in Urbe Limana sanctæ Cathari-
næ Senensis Cœnobium. Eidem sælia complu-
ra arcana Deo revelante pate-
fiunt.

FLoret nunc Limæ numerosum ducentis sa-
cris Virginibus Cœnobium sub instituto
sancti Dominici, erectum anno sæculi hujus
vigesimo secundo ab Illustri, & opulenta vidua
D. Lucia Guerra de la Daga. Istud integro
ante foundationem decennio nunc per symbola
& figuras, nunc manifestè in propria forma, &
typo, fuit Rosæ divinitus præmonstratum: De
illo tam securè, ac fidenter loquebatur, perinde
ac si constructum ante oculos haberet: Desi-
gnavit personas, quæ illic Deo famulaturæ es-
sent, ac inter has propriam Matrem: numerum
diffinivit, locum prædixit, futuræ ibidem fabri-
cæ plantam, ac systema in tabella delineavit,
primum incruenti sacrificij Mystam nominatim
expressit, primam futurarum Monialium Præ-
fectam ex vultu agnovit, spiritu suo imbuit, o-
scu-

seulo pacis quodammodo initiavit. Nonnullis
visa est insanire, cum præcipuè Illustris fœmina,
quam Cœnobij fundatricem fore vaticinata
fuerat Rosa, superstitem virum haberet, & Ma-
trem circumstaret soboles numerosa, quatuor
nempè filij, & una filiola, & qui in se recepe-
rat curam exorandæ à Rege facultatis, Madrito
Limã rediisset infecta re, & nulla spei lux inpo-
sterum affulgeret. Sed Lucix maritum, & pau-
lò post filios omnes ab hac vita Deus evocavit,
obstacula innumera, & potentissima disjecit,
repugnantium animos ad favorem pij operis
flexit, ac brevi stetit nobilissimus Parthenon,
qui etiam nunc sæpissimè Rosæ Monasterium,
hoc est diu ante Rosæ vaticinio prænunciatum
amat appellari. Hoc primùm fatidico animo
percepit, cum aliquando lectas in horto Rosas
cœpit non sine devotis suspiriis in altum jacta-
re, & germano fratri supervenienti, & quæ-
renti, quid rerum ageret, mysterium celavit; sed
cœpere loqui prodigia; nam quas Rosa in sub-
lime sparserat, hærebant in aère, & in conspi-
cuam sanctæ Crucis figuram aptissimè coibant,
eidemque Cruci à succedentibus Rosis decorus
per circuitum limbus formabatur. Agnovit
Rosa Virgines illas esse, quæ in cruciformem
arctioris vitæ Regulam coaptatæ è sublimi per-
fectionis statu terram despecturæ erant; Aliàs
oranti fuit ostensum pulcherrimum pratum, li-
liis rosisque variegatum; quod in hortum con-

clusum, & à profani sæculi commercio segregandum certò cognovit. Testatus asseruit R. P. Villalobos Soc. Jesu vir sanctitate nobilis suo se experimento propheticum spiritum in Rosæ deprehendisse, quæ sui cordis arcana didicerat, velut etiam R. P. Philippi de Tapia Callaoensis Rectoris & Michaelæ de la Massâ, Mariæ de Mesta, aliorumque: ita etiam res loco, vel tempore dissitas, intuebatur animo: diurnam vitam sponndit ægris quàm plurimis fermè jam in hora decretoria cum morte luctantibus: pueris, puellisque prædixit, quodnam vitæ genus ingressuræ essent: sponndit, nonnullos religiosæ militiæ nomen duros, licet ab eo vitæ instituto alienissimi essent. Proregis animum immutandum vidit, qui molesto muneri nobilem virum destinaverat: Ferdinando germano fratri scripsit, orituram ex illo filiolum cujus vultum purpureus conspicuæ Rosæ character ornaturus esset, & illam innocentia singulari nobilem fore: advectam ex Æthiopia fœminâ, quæ profitebatur, in Panama sacro se fonte lustratam, cognovit, nequiquam fuisse aqua salutaris respersam, & insperatis indiciis convictam ad meliorem frugem revocavit; sacro illa baptisino tinctâ est, ac postridie felix interiit. Qui Rosæ cordium arcana, & quæ ventura trahebantur, ostendit Deus, eandem legendi, scribendique artem edocuit, ut olim Sanctam Catharinam. Tandem eodem Magistro suæ mortis

tis diem, locum, horam edocta, nemini dulci-
 us, quam sibi, suoque funeri fortunata vates
 præcinuit.

CAPVT XIX.

ROSA mortis suæ præscia cum
 ultima ægritudine generosè luctatur,
 & sanctissimæ moritur.

FEsta Divo Bartholomæo dies, quo se mori-
 turam præsciebat, pretiosa, & chara illi fuit
 & studio singulari quotannis culta: hinc suo
 non contenta jejunio, aliquot innocentes pue-
 ros induxit: ut secum in hujus festi pervigilio
 jejunarent. Mirabatur Mater quid filia tam pe-
 culiare cum sancto Bartholomæo verteretur,
 donec audivit à Virgine, hunc sibi nuptialem
 diem fore. Supererat adhuc Rosæ triennium
 mortalitatis, cum ex gravi morbo decumbens
 videbatur omnibus vitæ marginem attigisse; at
 illa omnium judicio complorata, certò asseruit,
 distare nimirum optatissimam metam, ad quam
 properabat. Annum denique suæ ætatis trige-
 simum primum ingressa, cujus ad exitum se non
 deventuram cognoverat, quatuor ante obitum
 mensibus optimè valens Gundisalvi Quæstoris
 Uxorem admonuit de tempore, ac mortis ge-
 nere, quo viam universæ carnis igressura erat;
 quinimò & locum designavit; in quo corporis
 vinculis erat solvenda. Didicerat ex celebri

visione arcuum, de qua supra locuti sumus, totam seriem immanium dolorum, quibus ultimò lancinanda erat, eosque acutissimos, & ad eò multiplices fore, ut singula exhausti corpusculi membra proprium equuleum essent habitura: siti eadem sese torquendam, qua in Cruce Redemptoris fauces aruerunt, intimas ossium medullas ardore intolerabili depascendas: Illa tantæ amaritudinis calicem nil expavescens, in sacello Rosarij obtulit sese beneplacito divino, adeoque strenuè ad epotandum absynthium se comparavit, ut cordis ardor vultum vehementer accenderit, & satis constiterit tunc vicini sui obitus præcisam diem illi fuisse revelatam. Denique triduo ante fatalem agitudinem adiit parentum ædes, vale dictura ibidem hortensi cellulæ cœlestium suarum deliciarum conscia. Hic olorino cantu mortem invitavit, & miris blanditiis S. Patrem suum Dominicum est allocuta, eique Matrem à se destituendam commendavit. Calendis Augusti sub vesperam sana, & vegeta suo se cubiculo incluserat, cum ecce sub noctis medium auditur miserabiliter ejulare: accurrit Quæstoris uxor cum filiabus, & ancillis, inveniuntque ægram toto corpusculo extensam per solum, rigidis sine motu membris; At illa interrogata quo malo angeretur, & vellet ne Medicum advocari, malum quidem se nullum habere dixit, sed ipsissimam mortem in intimis viscerum suorum

rum

rum penetralibus liberrimè dominari ; cœlesti
 verò Medico tantum invisibili opus esse. E
 terra in lectulum sublata frigidus sudor stagna-
 bat in pallida fronte , luctabatur velut ingenti
 mole pressa respirandi facultas , tumorque ac
 tremor exangue corpusculum oberrabat. Sub-
 inde libero suspirio Jesu nomen tenerrimè
 pronunciabat, quod unicum illi erat solatium.
 Adfuere Medici, qui statim explorata vi pu-
 gnantium morborum, statuerunt, acervum tot
 cruciatuum humana patientia superiorem vide-
 ri, neque dolores illos naturales esse, at calicem
 ipsum, quem Sponsus biberat, jamque misce-
 bat amantissimæ sponsæ. Et illa quidem à Con-
 fessario, verito ne ab humili modestia prove-
 niret Rosæ silentium, pro imperio adacta, ma-
 nifestè aperire quibusnam cruciatibus intabe-
 sceret, licet experimento morborum omnia ge-
 nera didicisset, hunc tamen utpote peregrinū,
 non nisi per similitudines potuit explicare, di-
 xitque: videri sibi candentis ferri globum per
 tempora adigi, à summo vertice usque ad infi-
 mam plantam dexteri pedis ignitum veru
 transmitti, & simili ardore transversim à fini-
 stro latere per meditullium cordis ab ignito
 pugione pervadi, à quo decussato ardoris tor-
 mento forma Crucis exprimebatur; viscera per
 frustra candenti forcipe evelli: caput inclusum
 candenti galeæ videri, & validis puncturis ceu
 malleorum ictibus contundi: ossa resolvi sen-
 sim

ſim in pulverem, medullas inſtar cinerum aruiſ-
 ſe. Fluctuantibus in mutuo aspectu confuſis
 Medicis, Roſa clam ſuo Confellario aperuit,
 fruſtra illos in exploranda morbi ſpecie labo-
 rare, cum totus præter naturam eſſet; quocir-
 ca unica ſibi tolerantia opus fore, ut quoquo
 modo ſingulos Crucifixi Sponſi ſui dolores ex-
 periretur: ſincerent illam abſque omni huma-
 no alloquio aliquot dies jacere, cùmque Amore
 ſuo, cui ſe membratim confixam in cruce ſen-
 tiebat, colloqui perpetuò. Præfixa Auguſti
 dies interim illuxit, quam in Calvariæ monte,
 non in Thabor cum Chriſto tranſfigurato tran-
 ſegit; nãmque acceſſit ſiniſtri lateris paralyſis,
 perque conſequentes dies pleuritis, aſthma, i-
 ſchiades, colica, arthritiſ, denique continuæ fe-
 bris ardor acerrimus. Uſque ad eò tota morbo-
 rum cohors debuit incumbere, ut unica hæc
 Roſa fatali ægritudine ſolveretur, & articula-
 tim moriens, glorioſum ferè martyrium ab A-
 more Sponſo illatum ſubiret. Placidiffima
 tot inter cruciatus animæ quiete fruebatur,
 ſuòſque dolores intendi, & uberiores pœnas
 ſuis criminibus irrogari flagitabat. Subvere-
 batur Virgo ſapiens, ne tot ſimul morborum
 continua, & atrox violentia ſibi rationis uſum
 eriperet, ideoque tremula voce, flebilique ſup-
 plex obſecravit domeſticos, ſecum orarent De-
 um, ut illi ſe infortunio eriperet: & divina pie-
 tas reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ, & inte-
 grum

grum illi expediti iudicij, ac linguæ vigorem peculiari prodigio inter assidua exhausti cerebri deliquia servavit immunem usque ad extremum halitum; cum tamen sæpè inter hos angores ab usu exteriorum sensuum illam abduxerit, vel morbi violentia, vel contemplationum excessus. Incredibili siti torquebatur, cumque bibere sibi per Medicos non liceret, amarum tolerantia calicem ad imum usque fundum exhauriebat cum Sponso. Tenerrimam conscientiam exomologesi pluries iterata, ac semel de toto vitæ decursu sese accusans, quàm diligentissimè expiavit; ita ut procul audirentur gemitus, & suspiria. Triduò ante felicem transitum divinum viaticum, & sacrum oleum poposcit. Ut audidit epulum Eucharisticum sibi afferri, vívido colore suffusa coruscantis auroræ instar gratiosè rubuit, mox gaudio suo impar in altissimam extasim dirigit, & suscepto divino Sacramento pallido & exanguis ore fixa hæsit: At extremam unctionem tam alacri omnium officio moribunda excepit, ut verè oleum lætitiæ fuerit, quo se potiùs ad triumphum, quàm ad agonis conflictum sensit animari, utpotè salutis ad eò certa ut insuper nosset. absque lustralis ignis contactu se recto itinere ad Sponsi nuptias profecturam. Sæpius elata, & sonora voce se orthodoxæ fidei filiam professã est, ac sancti Dominici sobolem. Candidum ejus Ordinis interfigne, quod scapulare dicimus,

mus, continuè, & parulè ante se protensum volens. Exquisitis, ac summè efficacibus verbis veniam à Deo exoravit pro illis omnibus, qui in toto vitæ decursu molestiis, damnis, aliisque se injuriis affecerant, & Crucifixi parvum simulachrum manu stringens, satiari non poterat his verbis: Pater ignosce illis. Domesticos omnes acciri demissè petiit, & licet ex his neminem verbo, aut minimo unquam nutu offendisset, à singulis, & omnibus lachrymosa voce oravit condonari sibi, si in re ulli molestia accidisset: dolere quòd adhuc per biduum illis oneri esset futura. haud procul abesse horam, quæ domum Gundisalvi à fœtida Rosæ longo fastidio, inutilique pondere liberaret. Nemo fuit, cui hæc verba uberes lachrymas non excusserint, omnes enim eximiam illius sanctitatem mirum in modum venerabantur. At Quæstor metuens ne post obitum Rosæ de condendo tanti funeris thesauro lis inter Parochiam, & sancti Dominici Conventum exurgeret, nec ausus modestissimæ Virgini honorificum illud periculum aperire, ingenioso consilio dixit, obtinendæ apud Fratres Prædicatores sepulturæ desiderium potius mendicando, quàm testando innueret: quod ipsa præstitit, eum sui Ordinis esse morem existimans, & veluti indignam expelli se posse timens, nisi hoc infimis precibus impetraret. Sub vitæ finem crebriora Virgini fuere dulcissimorum raptuum
in-

intervalla, quibus paratæ cœlestis gloriæ sapor-
 res jam delibabat, & iisdem gradibus, quibus
 debile corpusculum fatiscebat in mortem, ani-
 mus in vigorem, & securam hilaritatem attol-
 lebatur, adeò ut auctam in singulas horas læ-
 titiam nec vocè, nec vultu dissimulare jam pos-
 set. Paucis ante obitum horis ab humanarum
 rerum exilio in se regressa, P. Fr. Francisco Ni-
 eto ingenuè, ac secretò dixit: Oh quàm excelsa,
 quàm pretiosa, jucunda, eximia tibi de suavi-
 tate Dei, de læta ipsius curia, de regione æter-
 nitatis narranda haberem: vado nunc cum tri-
 pudio ad perenniter contuendam pulcherrimã
 illam faciem, quam toto peregrinationis meæ
 exilio quæsivi. Omni deinde officio parentes,
 quosque parentum loco habuerat, Gudisal-
 vum, ejusque conjugem, est prosequuta: tum
 germanos fratres sensim, deinde Quæstoris fili-
 as, tum reliquos domesticos efficacissima ora-
 tione ad amorem virtutis inflammavit. Media
 nocte clamor factus est, & Sponsus venit, quæ
 Rosa vultu sereno, & hilari excepit: Germano
 fratri innuit se migrare, & cervical subtrahi
 jussit, ut capite ad nudum lignum acclinato de-
 libaret Crucis incommoda, & Jesus, Jesus me-
 cum sit, dulcissimè ingeminans ad illum
 evolavit.

CAPUT

ROSÆ funebris conductus, exequiæ, tumulus; ejusdem sepulchrum Ordinarii auctoritate mutatum solemnî Corporis translatione, & ingens fama sanctitatis.

Vividus faciei color, labia rubentia, & in risu diducta, ambiguum fecere adstantibus Rosæ mortē, donec adhibito speculo patuit nullum in ea superesse halitum. Tunc omnes repentino prodigio pervasit arcanus lætitiæ sensus, ac tota domus visa est innatare gaudio nuptiali. Ex adstantibus una vidit numerosa Angelorum corona Rosæ lectum circumdari, eademque juratò asseruit, ante felicem Rosæ transitum fuisse à Christo revelatum, Virginis mortem fore admirabilem, & sepulturam gloriosam, & vetuisse ne funeri circumponerentur panni lugubres, sed imperasse, ut nivei, quique triumphum decerent. Ac triumphantis quidem in morem deducta ad Tumulum Rosa fuit, namq; vix dies illuxerat, cum ad Quæstoris ædes innumera hominum vis accurrit, mirantibus domesticis, unde, aut quo pacto nuncium defunctæ & calentis adhuc Rosæ tota Urbe diffundi potuerit. Circumfusi promiscuè nobiles, ignobiles, advenæ, cives, Indi, Hispani certatim Rosaria sancto Corpori applicuerunt: Hic flores vesti

vesti impositos diripere, hic vestis extrema,
 hic pedes raptim deosculari. Tentaverant
 pluries oculos defunctæ Virginis obtegere ad-
 ductis palpebris, sed frustra, nam sensim rece-
 dentes liberum Columbinis pupillis aditum
 dabant, ut Limenses suos dulciter intuerentur.
 Nisi Prorex armatæ suæ custodiæ cohortem
 pratoriam eò destinasset, explicare se domo
 funebris pompa non potuisset; adeò turba in-
 numera compleverat atrium, ambulacra, & an-
 gulos omnes: Quin & plateas, fora, vicos, quâ
 transeundum erat, aliquot ante horis occupa-
 verat. Ideò Archiepiscopus, qui prodierat fu-
 nus deducturus, ad Gundisalvi ædes eluctari
 diffidens, rectâ perrexit ad Templum Divi Do-
 minici, ibique ad valvas Virgineum funus præ-
 stolatus est. Interim sacra omnia Sodalitia, Re-
 ligiosæ familiæ confluxere, & ipsum Metropoli-
 tanum Collegium, præter morem ultrò adfuit,
 namque solùm Archiepiscopos solet efferre.
 Accessit amplissima Curia Senatorum, qui ho-
 nos defunctis Proregibus præstari solet. Ma-
 tronarum ambitiosa pietas, & visendi ardor fe-
 nestras, pergulas, arcus occupaverat, & certè
 nunquam alias sic visa est universa Civitas com-
 moveri. Supposuit humeros feretro Capitu-
 lum Metropolitanum, deinde mutatis vicibus
 Curia Senatorum, mox Primores ex Religiosis
 Ordinibus. Feriebant sydera clamores, San-
 ctam asserentes Rosam, & nisi hastatorum bi-

pennes quasi sepem objecissent corpori, pars illius exigua templo fuisset illata. Ut limen attingit nova jucunditate exhilarescere visa est Virginea facies, & in Sacello, cui à Rosario nomen est, prodigiosa imago Deiparæ repente fulgore insolito micuit, & manifestis lætitiæ argumentis visa est excipere Rosam suam. Mox eò confluit torrens ingentis populi, cùmque omnes viderint splendores insuetos; fuerunt etiam qui suspicarentur, imaginem portentoso sudore maduisse. Tumulum Rosæ circumfidebant Patres dignitate, & senio graviore, tum ne thesaurus ille diriperetur, tum ut eidem admoventer debiles & claudos, qui spe obtinendæ salutis accedebant, neque spe frustrati sunt, ut consequenti capite palam fiet. Ponè constiterat hastata Proregis cohors, ut confusam molem irruentis populi distineret, si posset. Sepulchro tradere sacrum corpus destinabant Patres, cùm tanta insonuit populi vociferatio, ut supersedendum fuerit, & nisi certa spe lætatus fuisset populus, domum nemo se recepisset. Sed turba, quæ templum infederat, dilapsa, confluit alia, & Archiepiscopus nutu, (namque vox audiri non poterat,) iussit corpus Virginis in Sacristiam deportari; cùmque nec ibi esset in tuto, raptim inferri adytis Novitiorum. Ibi Archipræsul fusus in genua manum Virginis devotè osculatus, eam in singulis digitorum articulis, perinde ac si viveret, tra-

Etabilem sensit. Postridie laxatis templi foribus, & relato Virgineo corpore, undatim irruiit admissus populus, neque incolæ tantum, sed & remotiores accolæ, qui à sex & ampliùs leucis accurrerant. Proregis milites impetum frænare non potuerunt, ideóque omnis ætas, & sexus ad feretrum eluctari contendit: hic calculos precarios, alius sudarium, numisma, & quidquid ad manus erat, contingendo sacro corpori prætendebat. Turba languentium penè cum jurgio festinabat accessum, pueri per obstantium capita sublimes mittebantur ad contactum salutis, & vix ipsum corpus servari potuit, cum velis, capillis, & vestibus direptis sexies mutanda Rosæ fuerint indumenta. Resonabat undequaque templum perpetuis vocibus Sanctam proclamantium, & pulsu, ac tintinnabulis signum dabatur choro, cum respondendum erat Sacerdoti ad Aram facienti: sed nisi Cantores choro egressi ipsum Altare circumstetissent, consummata non fuissent divina mysteria. Antistes è throno progressus ad feretrum, ultimam efferendi ad tumulum corporis pompam adornabat, cum iterum validioribus ingemuit clamoribus stipata turba, rursus densato cuneo undique irruiit in suggestum, ideóque præsens periculum direptionis divertendum fuit oblata populo dilatione sepulture. Confirmavit spem pulchritudo, & suavolentia virginei corporis, quæ nullum fore

periculum spondebat, si vel in plurimos dies publico conspectui superesset. Per sex horas supra triginta idem perstiterat oris decor, oculorum patentium fulgor, & candor manuum: Nulla infederat vultui fuligo sub aëre tam humido, calido, & ex concurrentium refluxibus pulverulento. At mirifica cœlestis odoris fragrantia spirans à sacro corpusculo post decem & novem menses recreavit illos, qui exhumatam Rosam nobiliori sepulchro crediderunt. Sub meridiem clausis templi foribus, & elusa spe populi redituri, conditum est Rosæ corpus in præparata è Cedro arca, & in aede Capitulari sepultum. Ut primùm fores patuère, irruiit unda populi, & Sanctam inclamans, pulverem sepulchri, terramque certatim asportavit. Inde continuò fluxu rhedarum, paterna Rosæ domus frequentari cœpit à nobilibus viris, qui hortensem cellulam venerabantur, quam Virgo solitudinis studio inhabitaverat. Eximia prodigia, quæ palam crebrescebant, mirum in modum commendabant populo sepulchrum Virginis, cui nondum videbatur exhibitus debitus cultus. Idcirco solemniores instaurare exequias (quibus ipse Prorex interesset,) statutum fuit, cùmque diu inter illum, & Archiepiscopum amica quæstio agitata fuerit, eò quòd præstituta dies, & sæpè variata, semper alterutri incommoda accideret, tandem ambo in quartam Septembris convenerunt, omninò inscìi eam S.

Ro.

Rosæ Viterbiensis honori dedicatam esse. Totz iterum sedibus suis emota Civitas templum implevit, & dum Sacerdos Numini commendabat Rosam, voce non impari sese populus commendabat Rosæ, cujus fama celeberrima brevi totius Regni oppida permeavit. Potosi trecentis leucis Lima dissitum, in communem gratulationis impetum efferbuit, sonuere in turribus æra campana, micuere luminaria, & tota passim regio Peruana Rosam celebravit, à qua cuncti populariter sibi suffragium pollicebantur: Neque tractu temporis elanguit populi ardor, namque miraculorum celebritas, & multitudo in dies ad invisendum Rosæ sepulchrum plures accersebat, ideò cum tota Urbs, & vulgus pariter, & utriusque ordinis Principes, assererent Rosam communem Limensium thesaurum publico deberi, Archiepiscopus omnium ardentissimo studio libenter annuit, & initio 1619. prodiit è sepulchro Virgineum corpus incorruptum, suavissimum odorem inhalans. Celeberrima pompa delatum fuit in templum, ubi egregius orator de admirabili Rosæ Sanctitate verba fecit, ac tandem illata Virgo fuit cryptæ ad dexteram summi Altaris, ubi cum nimium glisceret populi turba (namque omnes ad sepulchrum Virginis velut ad secundam aram subito convertebantur: hic perpetuus tumultus erat offerentium vota, suspendentium anathemata, deponentium scipiones,)

consulendum fuit reverentiæ sacri Tabernaculi,
 translatis exuviis Rosæ in Sacellum S. Cathari-
 næ Senensis. Interim Limam pervenere lite-
 ræ Apostolicæ, quibus authorati Judices Tri-
 bunal ex formula sacrorum Rituum erexere,
 ut examen instituerent de vita, & gestis Ancil-
 læ Dei, Sororis Rosæ à Sancta Maria. Aduere
 183. cumque solum superesset inspectio Reli-
 quiarum, delegari ad hoc munus repererunt,
 Virgineum corpus expleto post obitum anno
 ferè jam quintodecimo, ossibus integris, & sic-
 ca hinc inde carne obductis, spirans odorem,
 quo fragrant ficcatae ad Solem Rosæ. Hinc au-
 lam Capituli adiere lustraturi primùm Virginis
 sepulchrum, è quo certatim fideles hauriebant
 pulverem ad varia morborum genera depel-
 lenda; cumque non nisi quinque pondo terræ
 visa sint eruta, aliunde constitit complures
 modios ex illomet foramine fuisse effossos.
 Sed cum exinde Procurator Generalis Ordinis
 Prædicatorum admonuisset Limenses Patres,
 habendam esse rationem Constitutionis Urba-
 ni VIII. qua Viris nondum albo Beatorum ad-
 scriptis Apostolica authoritate publicus honor
 interdicitur, illicò intempestivum cultum Ve-
 nerabilis Rosæ abolendum censuerunt, Popu-
 lus sacellum questibus implevit, & sparso in
 vulgus rumore, clam in Hispaniam delatum
 esse Rosæ corpus, non leve periculum immi-
 nuit Religiosis viris, qui non sine labore com-
 pe-

pescuere turbas, ostendentes, ita consulendum illustrioribus Rosæ honoribus, qui ab Apostolica Sede sperantur. Et his quidem præludit eximia fama Sanctitatis, quæ omnes rapit in admirationem Rosæ. Nimium quantum pro tenderetur hoc quaecumque Compendium, si elogia præstantium Virorum hic subnecterentur. Non tantum sacra D. Dominici Familia literis communi nomine datis, Sanctam illam, admirabilem, clarissimis illustrem miraculis, & prophetico spiritu, inque omnibus D. Catharinæ Senensi supparem dicit, sed & Limense Cœnobium Patrum sanctæ Mariæ de Mercede, & Nicolaus Mastrillus Duran Provincialis Societatis Jesu communibus suorum votis, & Sacer Ordo Joannis Dei, & PP. Eremitarum S. Augustini, & Minorum S. Francisci, & Ecclesiæ Metropolitanæ Limensis nomine datæ literæ Summum Pontificem infimis precibus exorant, ut in Sanctos referat Rosam, & tutelarem Limæ concedat: Ejus virtutes enumerant, ac notissimam Sanctitatem, & admiranda prodigia. Addenda hîc esset relatio perhonorifica, qua Eminentissimus Princeps Decius Cardinalis Azcolinus in sacra Rituum Congregatione coram Sanctissimo D. N. die 15. Septembris 1663. Rosæ virtutes enumeravit, & supplices literas novem diversorum Ordinum, ac Illustrium Virorum Limensium, tres Regis Catholici, tres itidem Eminentissimi Card. de Aragonia, & bi-

nas Magistri Generalis Ordinis Prædicatorum, & perseverantiam, & augmentum famæ sanctitatis, & devotionem Populorum, quam amplificatam dicit miraculis supra centum novemdecim ex processu remissoriali auctoritate Apostolica confecto.

C A P V T X X.

ROSA post mortem, & sæpissimè, & multis apparet gloriosa. Eadem in scelestorum conversionibus, & obstinatione cordium emollienda mirabilis.

PRæfari libet, hæc etiam quæ consequuntur, prodigia ex authenticis processibus Signorū Gratiarum, & Miraculorum fuisse delecta. Aloysia de Serrano ut sæpissimè Rosam immortalem vidit, ita semel præsertim inter agmina Beatorum à Deipara Virgine deductam ad folium divinum, & immensæ gloriæ corona decoratam. Testatum reliquit coram Apostolicis Judicibus Quæstor Gundisalvus, viginti & duabus vicibus S. Viro conspicuam fuisse gloriam Rosæ, quæ pariter Doctori Joanni del Castillo videndam se præbuit in fulgidissimo lumine, rosæ undique circumdatam. Deinde verò plusquam quinquages eidem illuxit, multa, ac sublimia illi edisserens de felicitatis suæ excelso fastigio; quin idem in postrema depositione
an-

anni 1663. persanctè asseveravit, integro sex mensium spatio interdium, noctuque se divinitus admissum ad tantæ beatitatis spectaculum, ac deinde cœlesti Ephæbo à Rosa imperatum ut suas vices obiret. Quàmplurimis aliis notæ Sanctitatis Rosa videndam se obtulit, nunc in Cœli viridariis cum Christo perambulans, nunc eidem Limanam Urbem, & Regnum Peruanū commendans, nunc vultu hilari, & jucundo nutu probans ea, quæ referebantur in tabulas à Quæstoribus virtutum suarum, nunc adornans conclave, chartam dirigens, & graphiaria instrumenta Notariis disponens, excepturis ea, quæ testes proferebant in commendationem sui, & ridenti ore visa gratiam pro obsequio sibi exhibito spirare. Fuit etiam quæ nocte concubia hæc verba audivit: Rosa verè Sancta est, quibus confirmata sunt ea, quæ de Rosæ Virtutibus juratò protulerat. At Didaco Hyacintho Paceco, qui ex quotidiano hypographicæ artis lucro victitans jussus fuerat in causa venerabilis Rosæ bis mille folia processuum, seu actorum intra certum tempus scribendo absolvere, jamque desperabat se oneri parem fore; adeò lassabantur digiti, stupebat brachiū, divaricabantur nervi, in somnis Rosa se scribæ suo exhibuit, & leniter accedens dexterum jacentis brachium comiter arripuit, validè strinxit; & evigilans Pacecus scripsit ab aurora ad usque Solis occasum, nulla digitorum lassitu-

tudine, nullo cruciatu nervorum, brachio levissimo, & supra modum expedito. Perrexit deinde reliquos dies scriptioni laboriosæ citra laborem impendere, attonitis quicumque Pacecum noverant, ejusque pulcherrimum characterem tot chartis illitum viderunt. Decumbat in Limano Cœnobio P. M. Augustinus de Vega Ordinis Prædicatorum tunc Peruvix Provincialis, jamque de hominis vita conclamatum erat, cum Rosa Christophoro de Ortega suis in ædibus dormienti imperat primo diluculo Cœnobium adeat, & Provinciale moribundum conveniat, denuncians, nequaquam illum tunc è vivis abiturum, sed aliquamdiù sub Episcopali infula in vinea Domini laboraturum, quod re ipsa contigit. Celeberrima peccatorum apud Deum Causidica, ut convertantur, & vivant Rosa fuit. Quamplurimi ad solum Virginei corporis in feretro contractum ita fuere compunctionis stimulo perculsi, ut ibidem cœperint coram populo elatis vocibus sua scelera detestari, & inter hos nonnulli juvenes liberioris vitæ, qui eo solum consilio venerant, ut defunctam pulcherrimam Virginem intuerentur. Successivis deinde intervallis ad Mariam de Oliva Rosæ Matrem ivere complures, etiam ex Religiosis Ordinibus, ut illius egestatem aliquo subsidio recrearent, professi hoc se tributum pendere Rosæ, cui debebant felicem suæ vitæ permutationem. Quidam profligatæ con-

conscientiæ vir nunquam toto sacrilegæ vitæ suæ decursu ritè confessus, at alterius pietate Rosæ commendatus, ab annoso conscientiæ lethargo evigilavit, adeoque animum, quem callus obduxerat, timor Domini emollivit, ut deinceps umbram sceleris horruerit. Ex concordii plurimorum, qui confessiones exceperant, testimonio liquidò constitit, post imploratum Rosæ in Cœlis auxilium innumeros tum Limæ, tum in universo Regno ex abyssò scelerum emeruisse; quod beneficii genus inter validiora solidæ Sanctitatis argumenta ex communi sanctorum Doctorum sententia, meritò computatur. Quid quòd Limæ paucis à Virginis obitu diebus tortilia disciplinarum flagella, setarum cingula, & variæ fortis cilicia ob emptorū multitudinem subito defecerunt? Insignes peccatrices luxuriæ nodis exutæ in calle Virtutis constantem fixere pedem: in universa Peruana regione Sacramentalis pœnitentiæ administris communicatis iudiciis adstupere tantam morum mutationem in populo à die, qua Rosa in Sponsi sui Regno cœpit agere causam Civium suorum. Fœminæ certatim abjecere, vestium luxum, Religiosa claustra cruentis flagrorum ictibus perpetuò personuerunt, Confessariorū ubique sedilia planctu & gemitibus sunt obsessa, & vir gravissimus juratus asseruit, ex quo Peruvia nostris detecta patuit, nullum inclaruisse divini verbi concionatorem, qui tam universalem

lem

lem pœnitentiæ spiritum, & luculentum pietatis incendium excitaverit. Et egregiæ quoque virtutis viros ad studium sanctitatis accendit veluti Patrem Joannem de Villalobos Rectorem Tyronum Societatis JESU, qui cùm à mortura Rosa postulasset, ut se traheret in odorem virtutum suarum, ab ejus obitu sensit arcanas cordis sui unctiones, & stricturas insolitas luminum divinorum. Quid quòd & quocunque libitum illi fuit, Rosa pertraxit animos rebelantes? Mariam de Xuara fœminam prædivitè, & opulentam implacabiliter averfam privignis suis Francisco, & Alexandro de Coloma, & eorum octo consobrinis pauperrimis, ita emolli- vit exorata à Francisco, ut consequenti mane illicò martertera resciderit testamentum, quo aliis omnia sua legaverat, & hæredes ex asse scripserit, quos antea oderat mirum in modum: Ludovica Barba vix non exanimis concidebat, cum audiret à Confessario suo divinitus innovuisse Rosæ, quòd ipsa religiosum habitum esset aliquando indutura; sed illicò à morte Rosæ Ludovica exarsit ambitu sacrae vestis, quam antea veluti Medusæ vultum horruerat. Alteram Ludovicam de Mendoza incertam, ac de Rosæ sanctitate animo fluctuantem, repentinus angor invasit, adeò ut manibus, pedibusque mutilatam se crederet: gravior ejusdem spiritum caligo, ac tempestas mentem obsedit, ac turbatum cor quodam veluti terræmotu succuti cœpit;

pit; quæ omnia evanuerunt statim atque elatis vocibus intonuit: Rosa verè Sancta est. Usque adeò pro Sponsæ suæ honore zelabat Sponsus ille divinus, cui venti obediunt, & mare.

CAPVT VLTIMVM.

ROSÆ defunctæ attactu, odore, veneratione, mors, morbi, pericula depelluntur. Ejusdem cingulum, vestes, sepulchro exemptus pulvis, & pictæ imagines phrenesim, cancrum, lepram, & omne morborum genus mirabiliter curant.

Quamvis perpetuum prodigium fuerit Rosæ vita, innumeris illam ad aliorum salutem miraculis decoravit Deus, quæ si omnia percenterem, procul à compendii legibus iret historia nostra. Præstantiora quædam sufficiat indicasse; inter quæ principem locum tenet revocata ad vitam Magdalena de Torres filiola semestris Gregorij Agricola, quæ cum exanimis à vespere ad usque posterae diei lucem jacuisset, jamque paratus effodiendo sepulchro sarculus adstaret, attactu vestis Rosæ illicò viva, & sana in lecto confedit. Antonius Bran tribus mensibus cum febris, & angore pectoris congressus, tandem jacuit sine motu, anhelitu, ullòve vel minimo signo vitali, nec vellicatione vel

vel pulsu ullum à gelido corpore potuit extundi argumentum superstitis vitæ, quam tamen post aliquod tempus in corpus revocavit Rosa ab adstantibus implorata. Dum in templo superfuit virgineum corpus quàm plurimis manifestam salutem attulit, veluti Elizabethæ Duran, cujus brachium à multo tempore siccum, & inutile humana ope curari non posse, Medici statuerant: Et servus Æthiops qui dexteri brachii, manusque usum explicæ, & nervorum attractione amiserat: Et Georgius de Aranda Presbyter qui ob excepta in sinistro brachio vulnera in bello Chilensi, sanie, convulsione, ac tumore attractam manum, vegetâ, sanam, & flexibilem reperit: Et Alphonfus Diaz mendicus toti Limæ notissimus, qui humili nixus fulcro manumque & pedem ex attractione inutiles per solum trahens, illicò exilivit in pedes, postquam ad Rosæ tumulum oravit: Adreperunt & pueri duo Æthiopes quorû alter nec palmum à terra erigere se, alter vix grallis utcumque librare se poterat, & Rosæ beneficio extemplò incolumes duxere per templum choreas. Pueros quamplures variis morbis implicitos repente Rosa incolumitate donavit, ideoque certatim de manu in manum porrigebantur, ut ad salutiferum contactum pervenirent. Quid porrò enumerem revocatos à faucibus mortis adhibito cingulo, velis, particulis vestium, aut aliis, quæ pia sedulitas

Rosæ corpori admoverat? Nullum penè genus ægritudinis esse reor, quo aliqui pertentati salutem Rosæ non debuerint. Et capite laborantes, & intolerabili cruciatu dentium, & oculis aliquamdiu capti, & gangrena perusti, lepra, impetigine, apostemate, arthritide, hydrocela, angina, ad ultimum vitæ discrimen adducti: Et ex alto in profundas foveas prolapsi, & ab equis super irruentibus oppressi: Et qui mortem hauserant in poculis venenatis: Et quibus non nisi ad dolorem & onus luxata brachia, pedesve supererant. At quos urebat ardentissima febris, tam præsentem Rosæ opem experti sunt, ut omnem adnotandorum diligentiam superaverint, & Joannes Lobo Presbyter sacramento coram Judicibus firmaverit, se diversissimis locis Chuquisaquæ, Potosij, Oruræ, alibi flagitantibus promiscuè omnis ætatis, sexus, conditionis infirmis præbuisse potum vivificæ terræ, exemptæ sepulchro Rosæ, & illicò in omnium conspectu ferè innumera curata fuisse languorum genera, & febres præcipuè statim abactas. Pepercerat hæc terra prodigiosè corpori Rosæ, namque cum Limense Cœnobium trecentos numeret Religiosos viros, ut aula Capitularis excipere possit omnia decedentium cadavera, ex agro Panamæ advecta gleba fuit tenuis, soluta, arenosa, & innato calore subtiliter vorax, quo extemplò resolvat, ossium duritiem, & ingesta funera absumat. Mi-
rum

rum dictu! unico, totoque illo spatio, ubi sacrum Rosæ corpus immissum fuit, gleba mutavit indolem, ac ferè pumicea soliditate in se coacta obduruit, ut solùm ibi digitis, levi que manu teri, aut frangi nequeat, quin ferro opus sit ut excavetur: non sic reliqua illius cœmeterii suburra tritu facillima, tractabilis, fluida. Porro in hoc Rosæ Cœnotaphio ad perenne humani generis beneficium viva salutiferi pulveris scaturigo lateat, quod præsertim patuit anno 1632. cum post exportatos inde, totoque Regno distributos terræ cophinos, vix tria, vel quatuor pondo cavo scrobiculo eruta visa sunt. Et cum P. F. Bernardus Marques paucis ante diebus totum immisisset brachium foramini, paulò post succrescente intus pulvere, vix manum immergere totam potuit. Sexenni Virgini musculos gutturales inflammavit synnanche, & Chirurgus ulcere inspecto negaverat puellam curari posse, namque gangrena se plagæ insinuaverat, & erosæ carnes frustillatim ulceri excidebant: atque indies serpebat malum. At epoto salutifero pulvere convaluit. Ab annis viginti Abbatissa Monasterij S. Claræ miserimè torquebatur ex inflatione tibiæ, in qua sparsim plusquam quadraginta ulcerum hiabant ora, sed & febrim per viscera sævientem extinxit, & vulnera clausit pulvis hic salutaris. Sed quid singula enumerem? Fœminas præcipuè puerperii doloribus tabescentes præsentissimo

auxilio Rosa sæpissimè recreavit, idcirco quamplurimis pueris, ac puellis, additum fuit cognomen de Rosa in perpetuum beneficii monumentum. Ipsa natura voluit aliquando superesse mnemosynon beneficii à Rosa collati, veluti in Petro de Quixano, qui cum transversum actus in utero matrem exanimaret, ope Rosæ prodivit statim, pictam gerens in dextera palpebra Rosam. Et aliàs huic novi Orbis Thaumaturgæ obtemperarunt mutatæ naturæ vices, ut quando tauros ferociter irruentes compescuit, & piscibus imperavit, ut in retia confluerent, & puellæ decenni, vires addidit, ut pondus erigeret, cui quatuor robusti bajuli impares fore credebantur. Quin etiam mentem aliquibus ab ejus statu dimotis illicò redonavit. Hinc universæ Peruvix incolis commune studium fuit, in prodigiosa virtutis memoriam passim per ædes, Rosæ effigiem habere, cujus osculo quamplurimi cum morte luctantes, enormiter laucij, per humum solutis membris repentes, salutem illicò receperunt. Ex his imaginibus aliqua pallentem Rosæ vultum referentes, visæ sunt venustè in genis rubere, & blando fulgore hilaritatis suæ, omnium animos accendere ea die, qua publicè perlectæ sunt Apostolicæ litteræ compellentes undique fideles ad Rosæ prodigia sacris Judicibus deferenda. Horum admirabilem & copiosam nar-

rationem qui velit, consulat Historiam de Venerabilis Rosæ vita, elegantissimè, & ingeniosè contextam à R. P. M. Leonardo Hansen Provinciali Angliæ Ordinis Prædicatorum.

F. Antonius Gonzalez.

IN

In Honorem & Laudem
BEATÆ ROSÆ
ORDINIS S. P. DOMINICI
TERTII ORDINIS

Beatificatæ à Sanctiss. Domino Nostro

CLEMENTE IX.
PONTIFICE MAXIMO

Quem Deus Summus, Optimus, & Potentissimus, longavè tueatur, & clementissimè conserveat.

R O S A.

Ex Ethymo, rore cœli fata dicitur. (a)

(a) *Secundum Nostrum Eximium Magistr. P.F. Bernard. Luxemburgensem Serm. 1. de Rosario olim Theol. Profess. Colonia.*

DUm ros, *Te Cœli*, benè dixero, gratia Christi,
Tam magnam fecit, *Virgo, Beata, Rosa*, es.
Hoc benè perpendens, *Clemens nunc Papa* gubernans
Nonus; proclamat, *Virgo, Beata, Rosa*, es.

Monodisticha.

Alludentia ad Rosam naturalem, & Beatificatã.

1. **T**erra rosas profert, cunctos, sed sydera, flores;
Hos inter flores; nunc *Rosa nostra* viret.
2. **Q**uem *Rosa* Virgineo vidisti lumine Sponsum,
Æternum cernis, *lumen*, adesse tibi,

3. Fert

3. Fert Rosa nunc spinas, sine spinis condita quondā, (b)
 Nostra caret spinis, jure, *Beata Rosa* est,
 4. Non semper flores fragrant, nec lilia spirant;
 Fragrat at æternum, dicta, *Beata Rosa*.
 5. Est DEVS ipse *Rosa* (c) est flos selectissimus, *Orbis*:
 Hinc sibi dilectas *quarrit* habere *Rosas*.

(b) *Sententia SS. PP. Ambrosii & Basilii in suo Hexam, ante lapsum Adami rosam fuisse sine spinis.*

Super hoc distichum Amice Lector brevem, accipe glossam.

(c) Cant. 2, cap. 2, v. 1. sic ait Scriptura. *Ego flos campi, & lilium convallium.* Alia litera legit, *Ego sum Rosa Saron.* Hoc est prout glossa Francisci Vatabli habet *Rosa saturitatis.* Solus Deus satiare potest, Summum enim & omne bonum est. *Qui replet in bonis desiderium tuum.* Psal. 102. v. 5. Et antecedenter dixerat Sanctus Rex, & Magnus Propheta David. *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Psal. 16. v. 17. Ob hoc dicitur *DEVS* Hebræis, *Sadai*, id est *satians*, plenissime.

Ergo

BEATA ROSA ora pro nobis, ut de Labyrintho, Spinis, & Spinetis, immundi mundi, ad Roseta Cœli & Paradisum tui dilectissimam Sponsi JESU CHRISTI perveniamus, & illo æternum fruamur. Amen.

Collegii Soc. IESU Paderbornæ
 P. M. F. A. B. O. P.

FINIS.

b)
n:
m,
c-
m
fa
et
m
i.
at
m
i.
d.
d

Elogia
de

IOSEPHI

Vita
B. Rose

Th

2505